City Canvas Columbuslaan: Samira Charroud © Juri Hiensch

Cultuurnota 2025-2028

Kleur Bekennen

Gemeente Utrecht

utrecht.nl/
cultuurnota2025-2028

Voorwoord Eva Oosters

Aan het begin van de nieuwe beleidsperiode cultuur wil ik graag benadrukken hoe trots de gemeente is op de Utrechtse culturele sector. De veerkracht die de sector in de afgelopen periode heeft getoond, is enorm. Ik zie op verschillende plekken in de stad enthousiaste, creatieve makers en organisaties die hun steentje willen bijdragen, zodat onze stad ook echt voor iedereen een fijne stad is. Waar je in je eigen buurt een gratis festival kunt bezoeken. Samen met anderen kunt genieten van een mooi concert of een voorstelling. Tot diep in de nacht kunt dansen. Of als liefhebber of beginnende maker de kans krijgt om te experimenteren. In Utrecht bestaat het allemaal: comedy en koormuziek, oldschooljazz en street culture, buurttheater en videokunst enzovoorts.

© Twan Adriaan

De komende tijd krijgen de Utrechtse makers en organisaties alle kans om hun unieke zelf te zijn. We bouwen in deze Cultuurnota door op de uitgangspunten en pijlers van de Cultuurvisie 2030. Inhoudelijk bieden we continuïteit, maar we slaan met de Cultuurnota 2025-2028 wel een nieuwe weg in. De vernieuwing zit om te beginnen in de aanvraagprocedure: die hebben we toegankelijker gemaakt, zodat bijvoorbeeld ook nieuwe aanvragers ermee uit de voeten kunnen. We hebben oog voor de spreiding in de stad en voldoende ruimte voor de rafelranden. In de beoordeling van de aanvragen gaat het dus niet om de beste score op alle criteria per aanvraag, maar om het totale aanbod verspreid over de stad. Daarnaast focussen we op de betekenis voor de stad en de directe omgeving: de sociale impact én voldoende voorzieningen in de buurt.

Op die manier bouwen we aan een solidaire, eigenzinnige en uitnodigende sector waarin ruimte is voor nieuwe makers en organisaties vanuit hun kracht elkaar aanvullen en versterken. We vinden fair pay belangrijk: dat mensen die werkzaam zijn in de cultuur een passend salaris ontvangen. Net zo belangrijk is het dat er aanbod is voor alle Utrechters. Ook voor de mensen die weinig te besteden hebben, minder mobiel zijn of om andere redenen iets moeten overwinnen voor cultuurbezoek. Cultuur is emancipatie en draagt bij aan gelijke kansen in onze stad. Ik hoop heel graag dat we daar samen aan kunnen werken in de beleidsperiode cultuur 2025-2028.

Eva Oosters, Wethouder Cultuur

Inhoud

Voorwoord Eva Oosters 2

1. Cultuur in context 4
1.1 Kunst en cultuur in Utrecht 7
1.2 Cultuur en de bewoners van Utrecht 8
1.3 Beleidsnota's cultuur 9
1.4 Doelstellingen en indicatoren cultuur 10
1.5 Cultuurverkenning Utrecht 10

2. Uitgangspunten 2025-2028 11
2.1 De vier pijlers van het Utrechtse cultuurbeleid 12
2.1.1 Een pluriform aanbod 12
2.1.2 Een inclusieve cultuursector 15
2.1.3 Stimuleren van creatief vermogen 17
2.1.4 Ontwikkelruimte 18

3. Budgettair kader 21
3.1 Vierjarige subsidie 22
3.2 Langjarige subsidie-afspraken 22
3.3 Tweejarige subsidie 23
3.4 Beheerinstellingen 23
3.5 Toelichting Berlijnplein 24
3.6 Overige regelingen 25
3.7 Nog op te leveren wijkcultuurhuizen 25

4. Beoordelingscriteria 2025-2028 26
4.1 De culturele codes 26
4.2 Criterium 1: Artistiek-inhoudelijke kwaliteit 27
4.3 Criterium 2: Betekenis voor de stad 27
4.4 Criterium 3: Uitvoerbaarheid 28

5. Procedure, besluitvorming en adviescommissie 30
5.1 Aanvraagprocedure en besluitvorming 30
5.2 Samenstelling, opdracht en werkwijze commissie 32

01

Cultuur in context

We staan aan het begin van een nieuwe vierjarige beleidsperiode voor cultuur. De komende periode staat in het teken van een gezondere sector die zowel inclusief als pluriform is. We kijken vooruit en maken een nieuwe start, terwijl de coronapandemie – die voor de cultuursector zulke ingrijpende gevolgen had – nog vers in het geheugen ligt. De ervaringen en lessen uit de afgelopen jaren willen we zo goed mogelijk gebruiken voor de periode 2025-2028.

We willen focussen op de veerkracht van de cultuursector en het vermogen om tegen de verdrukking in met creatieve oplossingen en inventieve alternatieven te komen. We hebben gezien hoe wendbaar culturele organisaties en makers zijn en hoe creatief ze inspelen op de omstandigheden. TivoliVredenburg bedacht Walk The Line en nam bezoekers mee langs miniconcerten in de verschillende zalen van het gebouw. Het Nederlands Film Festival organiseerde een Nederlandse Filmroute (met app) langs decors van in Utrecht opgenomen filmklassiekers. En BOKS jongerencultuurhuis wist in korte tijd een multidisciplinair lockdownprogramma voor jongeren op te zetten. De pandemie gaf ook gelegenheid, rust en tijd om de krachten en de kwetsbaarheden van de sector onder ogen te zien. Meer dan ooit is duidelijk geworden hoe essentieel kunst en cultuur zijn voor mensen afzonderlijk en voor de samenleving als geheel. Tegenover het gemis van samen naar een voorstelling of een festival stond de troost van muziek, een goed boek of een indrukwekkende film of serie. De komende periode bouwen we door op al die bevindingen. Omdat een solidaire, eigenzinnige en uitnodigende cultuursector van levensbelang is voor iedereen in de stad.

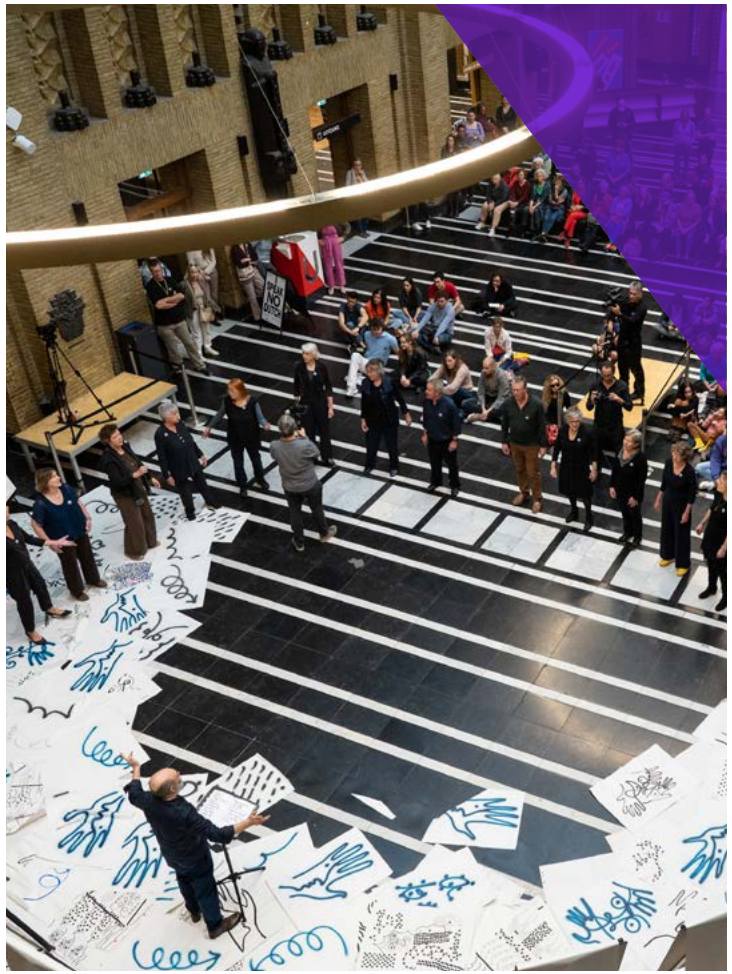

Bibliotheek Neude - ZIMIHC i.s.m. Carlos Amorales | I Speak No Dutch
© Anna van Kooij

Utrecht 900 - Optreden Duimalot voor leerlingen van de DaCostaschool in Hoograven © Robert Oosterbroek

Utrecht groeit en verandert snel. Er komen nieuwe stadswijken bij. Zo kunnen Utrechters in de stad blijven wonen en krijgen mensen die hier graag willen wonen de kans om zich in Utrecht te vestigen. In een groeiende stad is het zoeken naar balans. Om de stad gezond te houden, zijn naast voldoende woningen ook groen, goede voorzieningen en recreatiemogelijkheden nodig. We willen dat Utrechters in hun eigen buurt kunnen beschikken over verschillende voorzieningen. Die sporen aan tot contact en verbinding, ook tussen nieuwkomers en oude bewoners. Voor kunst en cultuur, in alle mogelijke soorten en stijlen, is een rol van betekenis weggelegd in de groeiende stad. Ze brengen kleur, inspiratie en vrolijkheid in het dagelijkse bestaan. Ze diepen de diverse verhalen op van de mensen in de stad en geven er vorm aan. Zo roepen ze op tot ontmoeting, gemeenschapszin, kritisch denken en emancipatie. Ze prikkelen de fantasie en nodigen uit tot verbazing en verwondering. Dankzij een kleurrijk cultuuraanbod in de stad kunnen de Utrechters die dat willen zich ontplooien: als maker, deelnemer, liefhebber, toeschouwer of dat allemaal tegelijk.

Utrecht heeft een fantastisch cultuuraanbod. De veelzijdigheid is enorm. Kunst en cultuur wekken onze stad tot leven. Dat is ook gebleken tijdens de afgelopen periode. We zijn er trots op dat de Utrechtse cultuursector niet bij de pakken is gaan neerzitten en zichzelf kritisch en wendbaar heeft opgesteld. Maar we zien ook dat dit veel energie heeft gekost en ten koste is gegaan van de slagkracht. We zien dat de sector tijd en ruimte nodig heeft om op adem te komen en opnieuw de focus te vinden.

ILFU (International Literature Festival Utrecht) - 'Boekenrivier' in de Minrebroederstraat © Luzinterruptus

We bouwen met de Cultuurnota 2025-2028 voort op de pijlers van Kunst kleurt de stad, Cultuurvisie 2030. Die pijlers zijn:

- een pluriform aanbod;
- een inclusieve cultuursector;
- het stimuleren van creatief vermogen;
- ontwikkelruimte.

We kleuren de pijlers opnieuw in, op een manier die past bij deze tijd. Een belangrijke bron vormt de Cultuurverkenning 2023; aan de basis daarvan liggen rondetafelgesprekken met de sector. Daarnaast koppelen we de Cultuurnota 2025-2028 aan de bredere doelstellingen van de gemeente en de beleidsnota's die in het verlengde van de Cultuurvisie 2030 zijn vastgesteld. Dat doen we door intensief samen te werken met andere organisatieonderdelen van de gemeente: voor cultuurparticipatie met Maatschappelijke Ontwikkeling, Volksgezondheid, Onderwijs en Wijken; voor kunst in de openbare ruimte met Ruimte, Maatschappelijke Ontwikkeling en Stadsbedrijven; voor cultureel vastgoed met Vastgoed en Ruimte; voor nachtcultuur met Ruimte, Volksgezondheid en Openbare Orde en Veiligheid. We doen ons best om de groei van de stad in goede banen te leiden: gecontroleerd en evenwichtig, met voldoende ruimte voor de sociale kracht van kunst. Zo geven we vorm aan een compleet en integraal ruimtelijk én sociaal cultuurbeleid voor de stad Utrecht. Met dit beleid willen we makers, podia, presentatie-instellingen en organisaties uitnodigen om op onderzoek uit te gaan, te doen waar ze goed in zijn en hun kracht en eigenheid te bewaren.

De cultuursector verdient ruimte en vertrouwen. We maken de aanvraagprocedure eenvoudiger zodat de vierjarige subsidieregeling beter toegankelijk is voor nieuwe aanvragers. Tegelijkertijd kunnen we er niet omheen dat de middelen beperkt zijn. Deze tijd vraagt om nuchter realisme: de kosten zijn over de hele linie flink gestegen. Dat betekent dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden. In eerste instantie door de sector zelf, maar ook door de Advies-commissie. We vragen organisaties en makers om te kiezen, om hun visie en beleid voor de komende periode aan te scherpen en te verdiepen, en ook om dingen níet meer te doen. Laat activiteiten die niet tot de focus van de organisatie horen achterwege, kwantiteit is geen maatstaf in de aanvraagprocedure.

We roepen aanvragers op vanuit hun kracht en eigenheid te werk te gaan met de pijlers uit de cultuurvisie in het achterhoofd. Ook hechten we grote waarde aan solidariteit: we zijn met zijn allen verantwoordelijk voor een inclusieve en pluriforme cultuursector. Daarin moet ook aandacht zijn voor de nieuwe generatie en de niches die zich ophouden aan de rafelranden van de stad. Wisseling van de wacht en – in goed overleg – plaatsmaken voor (jongere of andere) collega's horen bij een gezonde bedrijfsvoering. Dit geldt binnen organisaties, maar ook daarbuiten, in de afstemming tussen verschillende organisaties over de rol in het ecosysteem.

Het Rijk werkt aan een herziening van het cultuurstelsel vanaf 2029. Wanneer we nu een heldere en scherpe koers kiezen, als cultuursector en als gemeente, hebben we daar straks profijt van. Zo bereiden we ons samen voor op een optimaal startpunt voor de periode vanaf 2029.

1.1 Kunst en cultuur in Utrecht

We vinden het belangrijk dat er voor iedereen passend aanbod is in de stad. Niet alles hoeft voor iedereen te zijn, maar er moet wel voor iedereen iets te kiezen zijn. Dat geldt voor cultuurbezoek, voor zelf meedoen en voor ontplooiingsmogelijkheden. In deze Cultuurnota hebben we het over kunst en cultuur in de breedste zin van het woord. Alle genres vallen eronder: van opera en theater tot nachtcultuur, van street art en digitale cultuur tot moderne dans, van film tot beeldende kunst en van klassieke muziek tot popcultuur. Maar ook crossovers en multidisciplinaire kunstvormen.

Zowel het gesubsidieerde als het niet gesubsidieerde cultuuraanbod, zoals De Kargadoor, Moving Gallery, Club BASIS en het Beatrix Theater, zijn essentieel voor het culturele ecosysteem in de stad. Niet alle culturele initiatieven hebben een plek in de meerjarenregeling van de Cultuurnota, maar dat maakt ze niet minder waardevol voor de sector. We bekijken de Utrechtse cultuursector als geheel. Sommige makers, collectieven en organisaties kiezen er bewust voor om geen beroep te doen op gemeentesubsidie, ze werken vanuit het Do-It-Yourself-principe. Voor anderen is het aanvraagproces te complex of sluiten de voorwaarden niet aan.

We willen erop wijzen dat er naast de vierjarige regeling in de Cultuurnota ook verschillende andere regelingen zijn: van kleine opstartbedragen met de impulssubsidie tot de projectsubsidie en de tweejarige regeling. Voor sommige beleidsterreinen, zoals cultuurparticipatie, gelden daarnaast ook andere specifieke regelingen.[1]

Het is de taak van de gemeente om eventuele obstakels voor de aanvraagprocedure zoveel mogelijk weg te nemen. Zo regelen we een eerlijker speelveld met kansen voor iedereen. Voor de periode 2025-2028 formuleren we de criteria en de voorwaarden op zo'n manier dat makers, collectieven en organisaties van verschillende aard er hun weg in kunnen vinden (zie hoofdstuk 4). Tegelijk is een waarschuwing op zijn plaats: de middelen zijn schaars, alle aanvragers krijgen hiermee te maken. Een nieuwe aanvraagronde betekent dat er nieuwe keuzes gemaakt moeten worden.

Lange tijd was het nodig dat een organisatie de taal van de gemeente sprak om aanspraak te kunnen maken op subsidie. En dat niet alleen: organisaties probeerden zichzelf zo veel mogelijk te kneden naar de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Dat willen we veranderen. Een solidaire, eigenzinnige en uitnodigende cultuursector is er een waarin organisaties, makers, podia en festivals hun eigen creatieve koers bepalen en varen. We verwachten van de aanvragers dat zij het meerjarenplan schrijven vanuit hun eigen waarden en visie. De adviescommissie kijkt vervolgens welke plannen samen optellen tot een pluriform, divers en inclusief cultuuraanbod met ruimte voor ontwikkeling en creatief vermogen voor de hele stad.

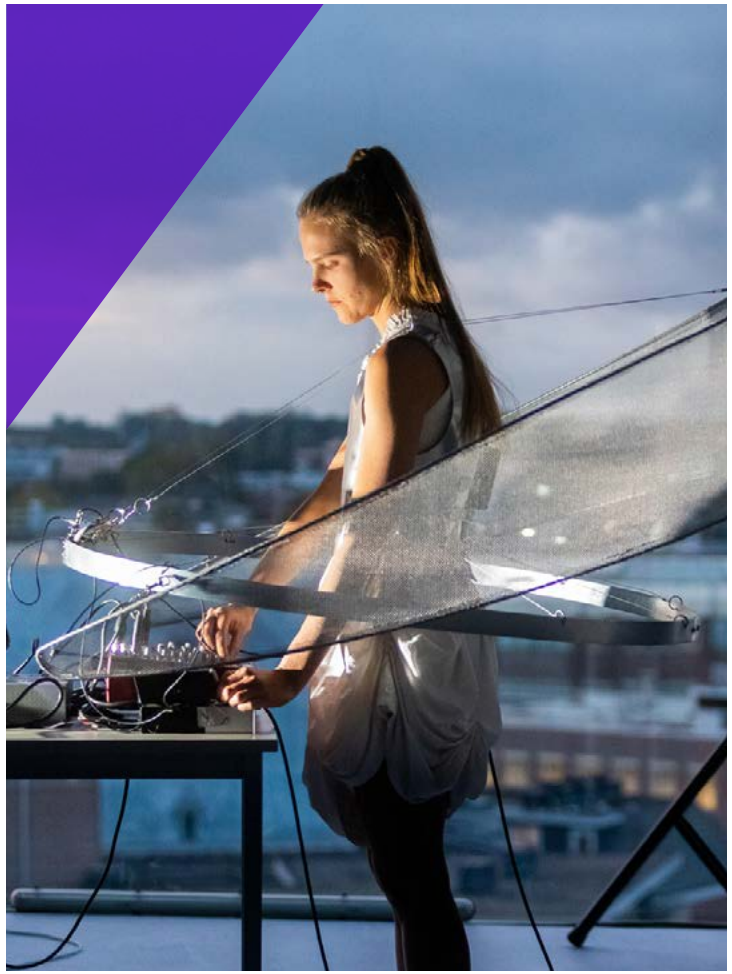

TivoliVredenburg - Gaudeamus Festival: Patrizia Ruthensteiner & Dewi de Vree | Magnetoceptia © Juri Hiensch

1 Zie bijlage I voor een overzicht van alle subsidieregelingen voor cultuur van de gemeente Utrecht.

De gemeente schept de kaders voor het te verdelen cultuurbudget, maar de sector is zelf verantwoordelijk voor de inhoud en de invulling van de eigen doelstellingen. Door dit expliciet te benadrukken hopen we organisaties en makers te motiveren met lef, passie, creativiteit en eigenzinnigheid aan de slag te gaan met hun meerjarenplannen 2025-2028.

1.2 Cultuur en de bewoners van Utrecht

Kunst en cultuur bestaan niet in het luchtledige. Ze geven duiding en kleur aan de manier waarop we samenleven met elkaar. Zonder de menselijke factor zijn kunst en cultuur onbestaanbaar. Makers en culturele organisaties wijzen de weg in het aanbod of nodigen uit om mee te doen, plezier te maken of na te denken over actuele onderwerpen, stil te staan bij ontwikkelingen in de wereld en in de directe omgeving.

We kunnen niet anders dan de Utrechtse culturele organisaties en makers zien in relatie tot de bewoners van de stad. Op 1 januari 2023 telde Utrecht 367.984 inwoners. Naar verwachting passeert het aantal in 2028 de grens van 400.000. Er wonen relatief veel twintigers en dertigers in de stad. Ook het aantal jonge kinderen is hoog ten opzichte van andere grote steden; starters en jonge gezinnen kiezen relatief vaak voor Utrecht. Het aantal 65-plussers is met 11% relatief laag vergeleken met de rest van het land. Ruim de helft van de Utrechtse huishoudens is alleenstaand. En een op de drie Utrechters heeft een migratieachtergrond: het merendeel heeft een Marokkaanse, Turkse, Antilliaanse of Surinaamse achtergrond. In totaal kent Utrecht 167 nationaliteiten:[2] onze stad beschikt over een rijk palet aan culturen.

2 Utrecht Monitor 2022 Bevolkingssamenstelling | Utrecht Monitor (utrecht-monitor.nl)

SPRING Festival - Dries Verhoeven | The NarcoSexuals © Juri Hiensch

Uit de Utrecht Monitor blijkt dat in onze stad meer mensen naar cultuur gaan dan in andere steden. 74% van de Utrechters bezocht in 2021 een concert of een museum of maakte op een andere manier gebruik van het cultuuraanbod (let wel: dit cijfer is beïnvloed door de pandemie; in 2019 lag het cultuurbezoek op 89%). Gevraagd naar de verscheidenheid van het aanbod aan culturele voorzieningen, zegt 85% van de inwoners tevreden te zijn. We zien wel duidelijke verschillen tussen mensen met verschillende soorten opleidingen. Mensen met een praktische opleiding maken minder vaak gebruik van het aanbod en zijn ook minder tevreden over de verscheidenheid van het aanbod dan mensen met een theoretische opleiding. Hetzelfde geldt voor inwoners met een beperking, inwoners met een migratieachtergrond en inwoners ouder dan 65 jaar.[3]

Er wordt regelmatig een kloof tussen verschillende bevolkingsgroepen in Utrecht ervaren. Kunst en cultuur kunnen helpen verschillende bewoners uit de stad dichter bij elkaar te brengen. We blijven ons de komende periode met hart en ziel inspannen voor een cultuursector voor iedereen. Dat doen we door ontmoeting en samenwerking te stimuleren en ruimte te geven aan verschillende mensen en verschillende perspectieven, die met elkaar of naast elkaar bestaan. De cultuursector vormt als het goed is een afspiegeling van de bevolking van de stad en geeft inzicht in wie de inwoners zijn en wat hen bezighoudt. De stad Utrecht is het referentiekader en speelveld van de aanvragers voor de meerjarenregeling van de Cultuurnota 2025-2028. Wat dit betekent voor de aanvragers komt aan bod in hoofdstuk 4 Beoordelingscriteria 2025-2028

1.3 Beleidsnota's cultuur

Cultuurvisie 2030 'Kunst Kleurt de Stad' (2019) vormt de basis van het cultuurbeleid van de gemeente Utrecht. De Cultuurnota is de vierjaarlijkse uitwerking hiervan. Hieronder valt in de eerste plaats de vierjarige- en de tweejarige subsidieregeling. Daarnaast zijn de projectsubsidie en de impulssubsidie onderdeel van de Cultuurnota. Omdat het in beide gevallen om eenmalige subsidies gaat, zijn ze niet meegenomen in het budgettair kader in hoofdstuk 3. Beide regelingen kennen eigen subsidie-eisen[4]. In het kader van de Cultuurvisie 2030 zijn de laatste jaren specifieke cultuurbeleidsterreinen verkend en gedetailleerd uitgewerkt in afzonderlijke beleidsnota's.
De volgende beleidsnota's zijn in de periode 2025-2028 relevant voor kunst en cultuur:

- Uitvoeringsnota Huisvesting Creatieve en Culturele Sector. 'Kleur geven aan ruimte voor de Creatieve en Culturele Sector' (looptijd tot 2040)
- Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030. 'De kracht van cultuur en Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie' (verschijnt eind 2023)
- De Utrechtse Nachtvisie 2030 & Beleidsnota Nachtcultuur
- Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte 2040

Deze beleidsnota's komen aan bod in hoofdstuk 2. Het overzicht in bijlage I maakt duidelijk hoe de verschillende nota's en de Cultuurvisie 2030 zich tot elkaar verhouden.

RAUM - Conferentie 'Onze stad ons canvas' © Juri Hiensch

3 Utrecht Monitor 2021 Cultuurdeelname | Utrecht Monitor (utrecht-monitor.nl)

4 Zie Subsidies kunst en cultuur | gemeente Utrecht voor meer informatie over deze regelingen.

1.4 Doelstellingen en indicatoren cultuur

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de programmabegroting op voor het opvolgende jaar. Voor het programma 'levendige en gezonde stad' hanteren we voor cultuur twee doelstellingen:

1. Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.
2. Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

De resultaten van de twee doelstellingen worden in onze jaarstukken aan de hand van een toelichting beschreven. Hieruit blijkt hoe het in de stad staat met de vier pijlers uit de Cultuurvisie 2030, te weten een pluriform aanbod, inclusieve cultuursector, stimuleren van creatief vermogen en ontwikkelruimte.

Context voor deze kwalitatieve beschrijving wordt gegeven aan de hand van kwantitatieve indicatoren. Op het moment van de Programmabegroting 2024 zijn dat:

- Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod;
- % Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau;
- % Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau;
- % Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt;
- Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen;
- Aantal actieve deelnemers aan culturele activiteiten van gesubsidieerde organisaties in Utrecht.

Halverwege de cultuurnotaperiode 2025-2028 wordt een verkenningscommissie aangesteld. Deze onderzoekt hoe het staat met de Utrechtse culturele sector.

Enerzijds om te bepalen in hoeverre de beoogde doelstellingen behaald worden, anderzijds als input voor de volgende beleidsperiode.

Periodiek wordt geëvalueerd of het nodig is om de bestaande indicatoren aan te passen.

1.5 Cultuurverkenning Utrecht

In maart 2023 heeft de Adviescommissie Cultuurverkenning onder leiding van Mei Li Vos het rapport 'Ruim Baan. Cultuur als aanjager in een veranderende stad' gepresenteerd. Het verkenningsrapport behandelt de nieuwe, experimentele aanpak van de gemeente in voorbereiding op de Cultuurnota 2025-2028. De aanpak heeft als doel te komen tot een gelijkwaardiger gesprek tussen de cultuursector en de gemeentelijke organisatie. Onderwerp van gesprek zijn de uitdagingen en kansen binnen de sector en die binnen de gemeentelijke organisatie.

De commissie heeft zeven rondetafelgesprekken gehouden over verschillende thema's met zeventig vertegenwoordigers uit de sector; onder hen waren zowel gesubsidieerde als onafhankelijke spelers. Ook hebben medewerkers van de afdeling Culturele Zaken van de gemeente Utrecht individuele monitorgesprekken gevoerd met alle organisaties die onderdeel uitmaken van de meerjarenregeling van de Cultuurnota 2021-2024 over de stand van zaken halverwege de huidige periode.

Aanbevelingen

De commissie heeft op basis van een analyse van de gesprekken aanbevelingen geformuleerd voor de cultuursector en voor de gemeente.

- Fysieke ontwikkelruimte en ruimte voor onderzoek en experiment: zet vaart achter het realiseren van creatieve werk- en maakplekken in de stad; blijf alert op doorgroeimogelijkheden voor makers.
- Diversiteit en inclusie: het streven naar diversiteit en inclusie is een doorlopend proces; blijf druk uitoefenen en vasthouden aan succesvolle strategieën, ook als verandering langzaam gaat. Dat geldt zowel voor de sector als voor de gemeente.
- Cultuuronderwijs: participatie begint bij educatie; bestrijd de ongelijkheid in regie en expertise tussen scholen.
- Positioneer cultuur als belangrijke waarde in en voor de stad: in de groeiende stad moet de cultuur blijven meegroeien om de gezonde stad mee vorm te kunnen geven.

Het volledige rapport is hier te lezen.

TivoliVredenburg - Sencity Festival: optreden van rapper Joël Domingos en doventolk/signdancer Theo Stoop © Jessie Kamp

02

Uitgangspunten 2025-2028

We willen als gemeente de aanvragers meer vrijheid en speelruimte geven bij de invulling van de meerjarenplannen. De eigenheid en het unieke van de aanvrager staan centraal. Daarnaast verlichten we de administratieve lasten en formuleren we de criteria anders zodat de procedure toegankelijker wordt. In dat opzicht laten we met deze Cultuurnota een nieuw geluid horen.

De gemeente gebruikt voor de jaren 2025-2028 de Cultuurvisie 2030 als vertrekpunt en kompas. Dit komt overeen met het advies van de Raad voor Cultuur over het advies-, aanvraag en beoordelingsproces voor de culturele basisinfrastructuur (BIS) 2025-2028 dat in april 2023 verscheen. Staatssecretaris Gunay Uslu heeft in de uitgangspunten cultuursubsidies 2025-2028[5] aangegeven niet met grote beleidsveranderingen te komen, maar de voorkeur te geven aan stabiliteit en waar mogelijk procedures eenvoudiger te maken. Het Rijk werkt aan een nieuw cultuurbestel met ingang van 2029. De gemeente Utrecht bereidt zich daarop voor door nu alvast scherpe keuzes te maken en zich in te spannen voor een stabiele cultuursector in de stad, zodat er straks een meer solide basis ligt om op door te bouwen.

Het cultuurbeleid van de gemeente Utrecht richt zich op de eerste plaats op de stad en haar inwoners. Maar het Utrechtse cultuuraanbod trekt ook bezoekers van buiten de stad: de regio, de rest van het land en ver buiten de landsgrenzen. De stad Utrecht is onderdeel van de Cultuurregio Utrecht Eeuwig Jong waarvoor de gemeentes binnen de provincie Utrecht het regioprofiel hebben opgesteld[6]. De gemeenten Utrecht en Amersfoort voeren samen met de provincie Utrecht de regie binnen de Stedelijke Regio Utrecht en werken we regelmatig samen rondom thema's als innovatie, vastgoed en erfgoed en talentontwikkeling.

ZIMIHC Stefanus - Zuilens Fanfare Corps i.s.m. Jasper Albinus | Waar Zijn
© Sebastiaan Koning

5 Uitgangspunten cultuursubsidies 2025-2028 Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Gunay Uslu, 16 juni 2023

6 Cultureel Regioprofiel 'Eeuwig Jong' (2018)

2.1 De vier pijlers van het Utrechtse cultuurbeleid

De vier pijlers van de Cultuurvisie 2030 vormen de basis van het cultuurbeleid van de gemeente Utrecht. We verwachten niet dat elke organisatie op elke pijler beleid vormt. Liever zien we dat culturele organisaties en individuele makers uitgesproken keuzes maken en verdieping zoeken, passend bij de eigen praktijk en doelstellingen. We nodigen de sector uit om uniek te durven zijn, in verbinding met elkaar en met de stad. Op die manier werken we samen aan een solidaire, eigenzinnige en uitnodigende cultuursector in de stad.

In dit hoofdstuk gaan we in op de ambities die we onder de vier pijlers in de Cultuurvisie 2030 hebben geformuleerd. We maken duidelijk welke doelen we stellen voor de periode 2025-2028 op basis van de pijlers. Hoe we dit gaan toetsen, is te vinden in hoofdstuk 4, beoordelingscriteria 2025-2028.

2.1.1 Een pluriform aanbod

Ambities cultuurvisie 2030

In de Cultuurvisie 2030 hebben we de volgende ambities opgenomen voor een pluriform aanbod. We hebben gezegd dat we deze stapsgewijs over de periode tot 2030 willen verwezenlijken.

- De pluriformiteit van het culturele leven versterken en borgen door **bestaande kwaliteit te koesteren en nieuwe kunstvormen ruimte te geven.**
- Ruimte geven aan **grensverleggende kunstenaars** en uitingen. De culturele sector in staat stellen te **agenderen**, risico's te nemen en het publiek uit te dagen.

Centraal Museum - Regenboogzebrapad © Ernst Moritz

- Kunst en cultuur zijn optimaal in staat mede vorm te geven aan de toekomst van de veranderende stad. Bestaande **schotten verdwijnen** zodat op **kruispunten** een meerwaarde kan ontstaan.

Doelen pluriform aanbod Cultuurnota 2025-2028

We vinden het belangrijk dat nieuwe stijlen, nieuwe makers en nieuwe samenwerkingsvormen de ruimte krijgen en kunnen floreren. Tegelijkertijd koesteren we het bestaande, dat wil zeggen: de kracht en de eigenheid van de Utrechtse makers en organisaties. Utrecht is een stad in transitie; de stad verandert snel en maakt de komende jaren een grote groei door. Kunst en kunstenaars hebben daarbij een rol van betekenis. De culturele sector is als een ecosysteem dat gedijt bij biodiversiteit. Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid om voorwaarden te scheppen zodat het ecosysteem kan groeien en bloeien. Alle onderdelen – klein en groot, jong en oud, gevestigd en nieuw – voeden elkaar en zijn essentieel voor het voortbestaan van het systeem. We zien de sector als een geheel van organisaties, makers, platforms en collectieven die met elkaar verstrengeld zijn. Ze werken samen: lokaal en regionaal, maar ook (inter)internationaal. Ze versterken elkaar en vullen elkaar aan. Zo ontstaat een kleurrijk aanbod waarin verschil als rijkdom geldt en eigenheid tot zijn recht kan komen. Organisaties en makers leren van elkaar, inspireren elkaar en trekken samen op.

Ruimte voor nieuwe stijlen

We willen dat elke Utrechter zich kan herkennen in het aanbod in de stad. We zien al een veelheid aan stijlen, cultuurvormen, genres en crossovers in het palet van de organisaties en makers die onderdeel zijn van de huidige meerjarige regeling. Daar zijn we blij mee. Maar we zijn er nog niet. Er is ruimte voor meer veelzijdigheid en nieuwe stijlen, zodat uiteindelijk alle Utrechters iets kunnen vinden in

Beton-T – EKKO i.s.m. TivoliVredenburg: – John Coffey | The Homecoming © Lisanne Lentink

het cultuuraanbod wat ze enthousiasmeert. Door de criteria voor de meerjarige aanvragen te herzien, maken we de meerjarige regeling van de Cultuurnota beter toegankelijk voor verschillende soorten aanvragers. Zo versterken we de pluriformiteit en kan hopelijk een nog breder publiek zich aangesproken en thuis voelen bij het cultuuraanbod.

Een solidaire stad

Solidariteit vinden we belangrijk, de samenleving en het culturele ecosysteem kunnen niet zonder. Daarom richten we ons in de komende periode op de solidaire stad. Wij doen dat als gemeente door op verschillende beleidsterreinen ongelijk te investeren voor gelijke kansen. Bij Cultuur komt dit bijvoorbeeld tot uiting in de adviesprocedure voor de meerjarenregeling van deze Cultuurnota 2025-2028. De bijdrage van een aanvrager aan de stad als geheel is doorslaggevend. Zo maken ook minder ervaren aanvragers kans om mee te doen in de meerjarenregeling van de gemeente Utrecht.

Aan de grote organisaties binnen de cultuursector vragen we verantwoordelijkheid te nemen voor kleinere organisaties of nieuwe makers. Andersom is het aan jonge organisaties om grote instellingen te prikkelen en te bevragen. Wederzijds vertrouwen is de basis. De ervaring van de een kan de ander voorthelpen of inspireren. Zowel niches als (inter)nationale publiekstrekkers – en alles daartussenin – hebben hierin een rol te vervullen. Solidariteit betekent ook: openstaan voor andere geluiden, meningen en werkwijzen. Zo vindt voortdurend wisselwerking plaats.

TivoliVredenburg - Scottish Ensemble & Andersson Dance © Juri Hiensch

We verwachten van de grotere organisaties dat zij hun verantwoordelijkheid nemen als smaakmaker in de stad. Dat doen ze niet alleen door jonge makers en nieuwe geluiden een podium of een presentatieplek te geven. Ze staan ook op andere manieren klaar voor de collega's en de professionals van morgen, voor en achter de schermen. We zien in het bijzonder een rol in onderzoek en experiment weggelegd. De grotere organisaties hebben tenslotte de ervaring, expertise en slagkracht om dit mogelijk te maken, waar de mogelijkheden bij kleinere organisaties ontbreken of beperkt zijn. We stimuleren aansluiting van kleinere organisaties bij grotere organisaties en tussen de verschillende organisaties en makers. Dat geldt net zo goed voor underground-initiatieven en alternatieve netwerken van makers, organisaties en kunstenaars die zich (nog) niet thuis voelen in de bestaande infrastructuur van podia en maakplekken.

Domein overstijgend werken

De gemeente en de culturele sector in Utrecht zien allebei het belang en de meerwaarde van een domeinoverstijgende aanpak en werkwijze. Denk bijvoorbeeld aan samenwerking tussen cultuur enerzijds en zorg, onderwijs, welzijn of gebiedsontwikkeling anderzijds. Maar in de praktijk blijkt het lastig om hier handen en voeten aan te geven. Dat blijkt ook uit de Cultuurverkenning 2023. Een praktisch obstakel vormen de verschillende geldstromen die afzonderlijk zijn ondergebracht bij de domeinen zoals cultuur, onderwijs en welzijn. Op een enkele subsidie na zijn er nog nauwelijks domeinoverstijgende regelingen. Toch blijven we toekomst zien in projecten en werkwijzen die bijvoorbeeld cultuur en zorg of cultuur en sport met elkaar combineren. Kunst kan helpen bij de emancipatie van jongeren, of eenzaamheid bij ouderen tegengaan. Voor zulke initiatieven is er ruimte in de meerjarenregeling van de Cultuurnota. Hoe deze nota zich verhoudt tot de Kadernota Cultuurparticipatie wordt in paragraaf 2.1.3 toegelicht. Artistieke kwaliteit staat centraal in de beoordeling van de meerjaren-aanvragen binnen de Cultuurnota. Initiatieven die verder reiken dan kunst en cultuur alleen willen we ook een kans geven. Voorwaarde is wel dat het zwaartepunt van de werkpraktijk van de aanvrager zich bevindt in het cultuurdomein en dat artistieke professionaliteit hier een belangrijk onderdeel van is. In hoofdstuk 4 Beoordelingscriteria 2025-2028 wordt uitgelegd wat de criteria zijn.

Ruimte voor experiment en radicaliteit

Een snel veranderende wereld gaat gepaard met onzekerheid en zorgen over de toekomst. Dan is de neiging groot om vast te houden aan wat vertrouwd is en zijn bestaansrecht al heeft bewezen. Dat geldt voor de cultuursector en voor de samenleving als geheel. Juist in de cultuursector zijn experiment en lef van wezenlijk belang. Daarom blijven we het experimentele en het dwarse van kunst en cultuur de komende periode omarmen en stimuleren. Voor de duidelijkheid: de oproep aan aanvragers om scherpe keuzes te maken, is géén oproep tot veiligheid of behoudendheid. Ook hier

Camerata Trajectina | Belle, vertel! © Foppe Schut

zoeken we de balans: tussen toegankelijkheid voor een breed publiek en het avontuur dat mag schuren en verbazen of ronduit tot ongemak leidt. We beperken ons daarom bij de beoordelingscriteria 2025-2028 niet tot de 'output' van makers, podia en uitstellingen (voorstellingen, tentoonstellingen, concerten). We nodigen ook uit tot onderzoek en experimenten en het vastleggen daarvan, zodat die niet verloren gaan. Zo'n verslag, op welke manier dan ook, geldt net zo goed als een waardevolle bijdrage aan het pluriforme cultuuraanbod. We steunen makers en organisaties die een tegengeluid laten horen. Ook kunst- en cultuurvormen die scherp, rauw, onvoorspelbaar en kritisch zijn, moeten de ruimte krijgen. Ze kunnen een essentiële bijdrage leveren aan actuele maatschappelijk kwesties, zoals kansenongelijkheid, racisme en klimaatverandering. Of ontwikkelingen zoals de opkomst van artificiële intelligentie en de toenemende verwarring over wat echt en *fake* is. Kunst en cultuur reageren hierop en houden ons scherp. Zo verstevigt cultuur de democratische rechtstaat.

2.1.2 Een inclusieve cultuursector

In de Cultuurvisie 2030 hebben we de volgende ambities opgenomen voor een inclusieve cultuursector. We hebben gezegd dat we deze stapsgewijs over de periode tot 2030 willen verwezenlijken.

Ambities Cultuurvisie 2030

- De diversiteit van de stad wordt gerepresenteerd in het culturele aanbod, Utrecht heeft een **inclusief cultureel klimaat**. Iedereen kan zich herkennen in het aanbod en voelt zich welkom deel te nemen.
- Inclusie stimuleert **verrijking. Kwaliteit, impact en relevantie** van de sector worden dankzij verschillen juist vergroot.
- In de inclusieve metropool ontstaat **verbinding** doordat verspreid over de stad alle disciplines, kunstvormen en soorten publiek worden **gemixt**.

Doelen Cultuurnota 2025-2028

We blijven ons onverminderd inzetten voor een inclusieve en diverse cultuursector, voor en door alle Utrechters. We zien dat de sector al de nodige stappen heeft gezet en zijn trots op de vele *best practices* in de stad. Zo zien we groeiende ruimte voor meerstemmigheid binnen organisaties, waardoor festivals als SOUK op het Berlijnplein kunnen ontstaan. Verschillende hiphop-initiatieven pakken hun plek in het theater, zoals Freedom City in Theater Kikker en UC Crew in Het Wilde Westen. Met Centraal Laat programmeert Centraal Museum samen met lokale partijen als 030netwerk en De Voorkamer inhoudelijk programma, gebaseerd op de lopende tentoonstellingen in het museum. Ook zijn we blij met de doorontwikkeling van het netwerk PACT Utrecht, dat een Critical Friends-netwerk in het leven heeft geroepen en werkt aan uitbreiding in samenwerking met de provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort.

Maar het blijft werk in uitvoering en ook werk van de lange adem: een doorlopend proces dat voortdurend aandacht, bijsturing en toetsing nodig heeft. De Code Diversiteit en Inclusie – een initiatief van de sector zelf – geeft hiervoor tools en handvatten. Toch is het voor velen nog zoeken, zo bleek ook uit de Cultuurverkenning 2023. Veel organisaties, zeker de kleinere, vinden het moeilijk om de vertaalslag te maken naar concrete acties en echte verandering op het gebied van programma, publiek, personeel en partners (de vier P's uit de Code). Voor hen biedt de Code in beperkte mate houvast.

Diversiteit in de cultuursector kent een grote gelaagdheid. Die heeft niet alleen te maken met het bereik van verschillende publieksgroepen, maar ook met de samenstelling van organisaties, de dynamiek van bestaande structuren en de mogelijkheden voor nieuwe makers en organisaties om het aanbod in de stad te verbreden en te versterken.

De komende periode stimuleren we aanvragers om een helder profiel te schetsen van de organisatie en doelstellingen te formuleren op het gebied van diversiteit en inclusie die passen bij het profiel, de aard en omvang van de organisatie.

De organisatie kiest zelf op welke manier ze bijdraagt aan een diverse en inclusieve stad. De scan op de website van de Code Diversiteit & Inclusie (www.codedi.nl) kan behulpzaam zijn bij het in kaart brengen van de interne stand van zaken (de geactualiseerde scan komt in het najaar van 2023 beschikbaar). Culturele diversiteit is één aspect, maar er is ook aandacht voor diversiteit op het gebied van gender, seksuele oriëntatie, beperking, religie, neurodiversiteit en sociaaleconomische status. Ook aandacht voor een veilige werkomgeving hoort erbij.

Toegankelijkheid
Iedereen moet toegang hebben tot kunst en cultuur. Waar mogelijk moeten drempels, letterlijk en figuurlijk, worden weggenomen. Zo mag een smalle beurs geen reden zijn om geen kunst en cultuur te bezoeken of te beoefenen. Gebouwen en voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor minder validen. Niemand mag op grond van uiterlijke kenmerken en/of geaardheid de toegang geweigerd worden bij de deur.

Ook gebrek aan informatie, kennis of bereikbaarheid kan een hindernis vormen. Toegankelijkheid heeft tenslotte ook te maken met je thuis voelen en welkom zijn, als bezoeker en als werknemer. We vragen de sector kritisch te kijken naar de eigen toegankelijkheid in de breedste zin van het woord. Dat doen we zelf ook. We beseffen dat we door wollig en ambtelijk taalgebruik of uitsluitende subsidievoorwaarden moeilijk toegankelijk zijn voor sommige organisaties en makers. Daarom besteden we voor de komende periode meer aandacht aan helder taalgebruik en begrijpelijke subsidievoorwaarden. Hierbij besteden we aandacht aan alle verschillende stadia waarin een maker of organisatie een financieringsbehoefte heeft.

Een breder kwaliteitsbegrip
Zoals over smaak valt te twisten, zo is kwaliteit geen absoluut, onwrikbaar gegeven. In de Cultuurnota 2021-2024 staat kwaliteit beschreven als een ‘dynamisch begrip’. Die vrije, ruimhartige benadering willen we opnieuw benadrukken, omdat we merken dat het ‘oude’ kwaliteitsbegrip, op basis van een eurocentrisch perspectief, diepgeworteld zit. Een breed en divers kwaliteitsbegrip zien we als een voorwaarde voor een inclusieve cultuursector. Het is een essentieel uitgangspunt bij het formuleren van beoordelingscriteria, het opstellen van een werkinstructie en de samenstelling van de adviescommissie. Er kan geen misverstand over bestaan: iedereen heeft ‘iets’ met kunst en cultuur.

Casco - Travelling Farm Museum of Forgotten Skills © Merel Zwarts

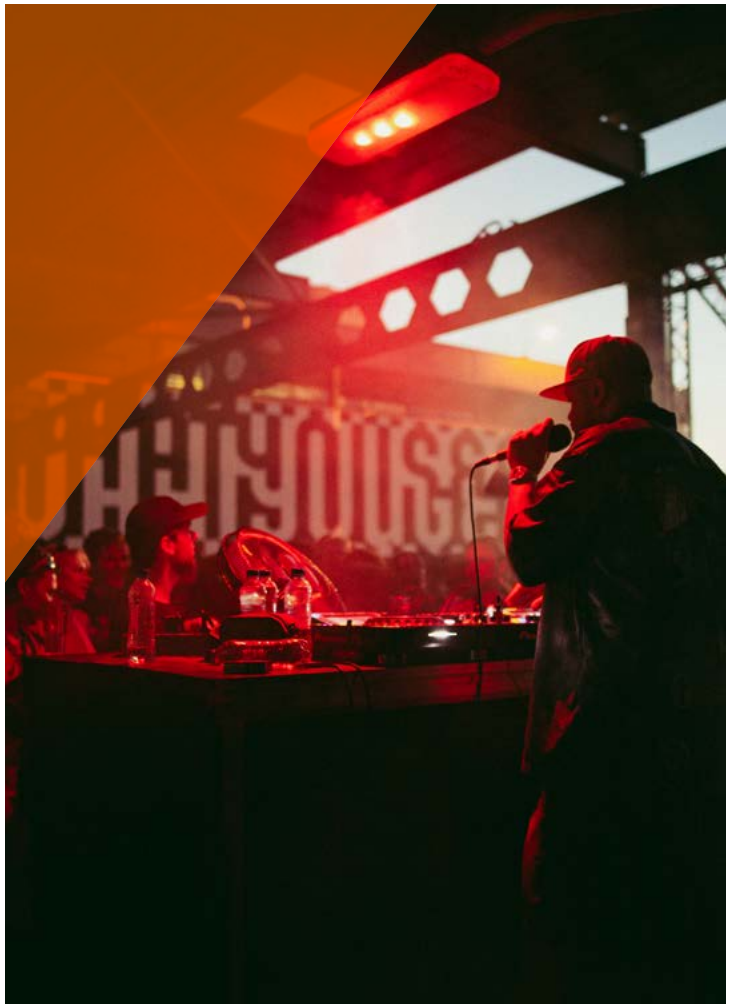

Beton-T – La Cassette Summerre: DJ Assault © Lariza Zaldy

Films en dancefestivals vallen eronder, boeken en graffiti art, muziek en grafisch design, enzovoorts. Bepalend voor kwaliteit is dus ook de betekenis voor de ontvanger(s): het is afhankelijk van wie het beleeft, er naar kijkt of er naar luistert. Daarom vinden we het belangrijk dat aanvragers zich voortdurend bewust zijn van hun omgeving.

2.1.3 Stimuleren van creatief vermogen

Iedereen in Utrecht moet de kans krijgen om zich artistiek te ontplooien. Dat noemen wij het stimuleren van creatief vermogen. In de Cultuurvisie 2030 hebben we de volgende ambities opgenomen.

Ambities Cultuurvisie 2030

- Alle basisscholen hebben een visie en bieden een **doorlopende leerlijn cultuuronderwijs**. Binnen het (v)mbo breidt het aantal scholen dat hieraan doet zich uit.
- De relatie tussen culturele instellingen en (potentieel) publiek wordt via **publiekswerking** verstevigd.
- Iedereen kan **dicht bij huis** creatief vermogen ontwikkelen.
- Er zijn volop **verbindingen met het professionele veld** waardoor het niveau van amateurkunst stijgt.
- Lokaal talent kan **begeleid doorgroeien** naar de professionele kunstpraktijk.

Doelen Cultuurnota 2025-2028

Een deel van de organisaties die onderdeel zijn van de meerjarige regeling Cultuurnota 2021-2024 heeft actieve cultuurparticipatie als kerntaak (Utrechters gaan zelf aan de slag met kunst en cultuur; ze bespelen bijvoorbeeld een instrument of maken een voorstelling). Een groter deel is vooral gericht op het presenteren van programma voor publiek, maar ontplooit in het verlengde daarvan ook activiteiten op het gebied van publiekswerking, educatie en talentontwikkeling. Die organisaties experimenteren met formats waarin het publiek een belangrijk aandeel heeft of op de een of andere manier betrokken is bij de voorbereiding en totstandkoming van een productie of kunstwerk.

Dit soort ontwikkelingen willen we blijven stimuleren. We zijn ervan overtuigd dat een wederkerige band tussen cultuur en publiek essentieel is voor een toekomstbestendige cultuursector. Alle organisaties die onderdeel zijn van onze meerjarenregeling dragen zo op hun eigen manier bij aan het stimuleren van het creatieve vermogen.

Verschillende van deze organisaties nemen deel aan de Utrechtse versie van het landelijke beleidsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit: Creatief Vermogen Utrecht. In het lokale netwerk werken professionele cultuurinstellingen en scholen intensief samen op het gebied van het stimuleren van creatief vermogen bij scholieren.

Op het gebied van cultuurparticipatie zijn er buiten de regelingen die onder de Cultuurnota vallen nog andere (subsidie)mogelijkheden. De gemeente kent onder meer subsidieregelingen voor binnenschoolse cultuureducatie, voor combinatiefuncties cultuur, voor amateurkunst en voor amateurkunsteducatie. In de Kadernota Cultuurparticipatie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma is hier meer over te lezen.

Kadernota Cultuurparticipatie

In 2022 is de Kadernota Cultuurparticipatie van de gemeente Utrecht gepubliceerd; het bijbehorende uitvoeringsprogramma verschijnt in het najaar van 2023. Hierin beschrijven we de beleidsambities

op het gebied van actieve cultuurparticipatie aan de hand van drie programmalijnen: cultuur op school, cultuur in de vrije tijd en cultuur in de buurt. Cultuureducatie in het onderwijs en daarbuiten, de actuele ontwikkelingen in de amateurkunst en het belang van wijkvoorzieningen dicht bij huis zijn de belangrijkste thema's.

Het belang van cultuureducatie wordt nog eens onderstreept in de Cultuurverkenning 2023. Op de concrete ambities en uitdagingen op het vlak van cultuureducatie op school gaat het Uitvoeringsprogramma Cultuurparticipatie uitgebreid in. Hierin komt een breed palet aan stemmen en perspectieven aan bod.

Wat valt er buiten de Cultuurnota?
Voor de activiteiten die binnen onderstaande subsidieregelingen subsidiabel zijn, kan in binnen de meerjarenregeling van de Cultuurnota niet worden aangevraagd:

- de regeling Amateurkunsteducatie vanaf 2025, gericht op de educatie (cursusaanbod) voor amateurkunstenaars, die kunstactiviteiten niet beroepsmatig en in de vrije tijd beoefenen;
- de regeling Basissubsidies Amateurkunst, voor de betaling van artistieke leiding en huurkosten door amateurkunststichtingen en -verenigingen;
- activiteiten die onderdeel zijn van het landelijke matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit vanaf 2025, gericht op binnenschoolse cultuureducatie in het primair onderwijs en zo mogelijk het voortgezet onderwijs;
- de regeling Stimuleringssubsidie Combinatiefuncties Cultuur vanaf 2025, waarbij de focus verschuift naar een meer wijkgerichte benadering en het ondersteunen van cultuurprofessionals die in een aantal specifieke wijken de brug slaan tussen cultuurparticipatie en andere domeinen.

ZIMIHC - Leading Voices © Eric Kampherbeek

2.1.4 Ontwikkelruimte

In de Cultuurvisie 2030 hebben we verschillende ambities voor ontwikkelruimte in de stad benoemd. Voor de specifieke doelen op het gebied van huisvesting van de culturele en creatieve sector is een losse beleidsnota opgesteld: Uitvoeringsnota Huisvesting Culturele en Creatieve sector (2021). In de investeringsagenda wordt vastgelegd waarin we investeren en op welke locaties (zie bijlage II).

Ambities Cultuurvisie 2030

- Duurzaam investeren in **plekken voor artistiek onderzoek en verdieping**.
- Meer **differentiatie in subsidiemogelijkheden** om jonge, innovatieve en talentvolle makers duurzaam verbinden aan onze stad. Een **eerlijke beloning** voor iedereen in de sector.
- Blijvend investeren in **ruimte** voor kunstenaars om te werken en presenteren. Bij **gebiedsontwikkeling** ruimte voor kunst en cultuur reserveren en bewaken.
- We willen dat Utrecht een uitdagende positie inneemt in het internationale speelveld. We ondersteunen instellingen die zich internationaal presenteren en hebben een **stevig internationaal cultureel profiel**.

WAS. - FLUID © 36Framez / Robin Keur

Doelen Cultuurnota 2025-2028

De pijler ‘ontwikkelruimte’ heeft een grote reikwijdte. We bedoelen met ontwikkelruimte meer dan plekken in de stad waar creatieven terecht kunnen om te werken: studio’s, ateliers, broedplaatsen, enzovoorts. We hebben het ook over publieksvoorzieningen en presentatieplekken in de wijken, de stad en de regio. En over figuurlijke ruimte: mogelijkheden en kansen voor makers om te experimenteren en te onderzoeken, bijvoorbeeld ook binnen ons kunstopdrachtenbeleid. Eerlijke beloning en autonomie in de uitvoer zijn daarvoor basisvoorwaarden.

Ontwikkelingen Uitvoeringsnota Huisvesting Culturele en Creatieve Sector
De ambities op het gebied van ontwikkelruimte voor de culturele en creatieve sector zijn vastgelegd in de Uitvoeringsnota Huisvesting Culturele en Creatieve Sector. Uit het onderzoek ‘Mooi maken’ van Bureau Buiten blijkt onder meer dat er in Utrecht tot en met 2040 80.000 vierkante meter aan nieuwe werkruimte voor makers nodig is[7]. Om dit doel te bereiken werken we aan beleidsinstrumenten zoals een subsidieregeling voor betaalbare werkruimte voor creatieve makers en een nieuwe bestemming voor culturele broedplaatsen. Daarnaast realiseerde DePlaatsmaker nieuwe ruimte op Lage Weide en bedrijventerrein Nieuw Overvecht. LOU Oudenoord heeft helaas de deuren moeten sluiten, maar er is ook weer tijdelijke ruimte bijgekomen, bijvoorbeeld in het voormalig kantoor van de Belastingdienst aan de Kanaalweg. De Nijverheid en Havenloods gebruiken buitenruimte om uit te breiden en dankzij de regeling Muziekstudio’s groeit het aantal plekken waar muziek geproduceerd kan worden gestaag.

Utrecht is een aantrekkelijke stad die hard groeit. We willen de stad verdichten en tegelijk leefbaar en gezond houden. Culturele voorzieningen en creatieve werkplekken zijn daarbij een onmisbaar onderdeel. Te vaak komen we in de knel bij de realisatie van deze plekken, omdat de druk op de ruimte in de stad groot is: voor elke vierkante meter zijn wensen en ambities, zowel grond als gebouwen zijn duur, zo niet onbetaalbaar. Daarom hebben we in de Uitvoeringsnota beschreven hoe we invulling geven aan ruimte voor de culturele en creatieve sector. Hierin staan concrete doelen en afwegingskaders op basis waarvan we – samen met de stad – werken aan meer ruimte op de juiste plek. We stimuleren zoveel mogelijk gebruik te maken van de beschikbare ruimte voor maatschappelijke voorzieningen. Een ruimte kan dan op verschillende dagen of dagdelen door verschillende partijen worden gebruikt. Dit kan ertoe leiden dat bij diverse locaties een beheerorganisatie nodig is om dit in goede banen te leiden. In paragraaf 3.4 gaan we hier verder op in.

Een sterke infrastructuur
De sectoranalyses die in 2017/2018 zijn uitgevoerd, gelden nog steeds, maar ook nieuwe ontwikkelingen spelen een rol. De behoefte aan nieuwe locaties voor nachtprogramma, vastgelegd in de Nachtvisie 2030, was bijvoorbeeld nog niet meegenomen in de analyses. We werken aan een goed netwerk van laagdrempelige voorzieningen in de wijken verspreid over de hele stad. Van belang is dat die voorzieningen flexibel zijn en kunnen meeveranderen met de ontwikkelingen in de cultuursector.

Utrecht beschikt over een sterke culturele infrastructuur. De stad kent een groot aantal creatieve opleidingen van hoge kwaliteit. We hebben podia, musea en festivals met een internationaal bereik en aanzien. Artiesten en gezelschappen van wereldfaam zijn hier gevestigd. Voor veel culturele organisaties en makers in de stad is die internationale oriëntatie heel vanzelfsprekend en passend bij hun profiel. We waarderen dit en koesteren het.

7 Mooi Maken: Erfgoed en de kansen voor huisvesting van creatieve makers in de stedelijke regio Utrecht. Door Bureau Buiten en BOEi (2020)

Waardering voor het proces
Kunst ontstaat meestal niet van vandaag op morgen. Er is tijd en aandacht nodig om ideeën te laten rijpen en uitkristalliseren. Makers moeten kunnen experimenteren, onderzoek kunnen doen. Dat geldt voor beginnende makers die vlieguren moeten maken en voor professionals die hun mogelijkheden willen verdiepen en uitbreiden. Tijdens de coronaperiode kwam de sector abrupt tot stilstand. Voor de dagelijkse hectiek van producties, presentaties en evenementen kwamen rust en reflectie in de plaats. We hebben gezien dat dit de sector veel heeft opgeleverd. Daarom kijken we in de periode 2025-2028 niet alleen naar concrete resultaten: de output die op een podium of in de tentoonstellingsruimte voor publiek is te zien. Het maakproces krijgt extra gewicht. Makers en podia mogen zelf bepalen in welke vorm ze verslag doen van het creatieve proces en dat naar buiten brengen. (Zie hoofdstuk 4 Beoordelingscriteria 2025-2028.)

Ontwikkelmogelijkheden
In de periode 2021-2024 hebben nieuwe makers en startende organisaties voor het eerst gebruik kunnen maken van de tweejarige subsidieregeling. Deze regeling is in het leven geroepen om het gat tussen projectsubsidies en de vierjarige regeling te verkleinen. Organisaties die maximaal zeven jaar bestaan, konden hier een bedrag tot €55.000,- per jaar aanvragen. Die kans is door veel getalenteerde nieuwe makers, collectieven en organisaties met beide handen aangegrepen. Daar zijn we trots op. De drempel voor deze regeling is lager dan voor de vierjarige regeling. Zo sluiten beide mooi op elkaar aan. We vinden het belangrijk dat de aanvrager zelf kan kiezen welke regeling het best bij de werkwijze en behoefte past. Daarom wordt, anders dan in de eerste jaren van de regeling, de maximale bestaansduur van zeven jaar van een aanvrager losgelaten. Ook mag de regeling vaker dan twee keer worden aangevraagd.

Een gezonde sector
De culturele sector vraagt om meer vertrouwen en keuze- en bewegingsvrijheid, blijkt ook uit de Cultuurverkenning 2023. Wij willen daar graag gehoor aan geven, omdat we geloven in de gezondheid van een sector die uit autonome, zelfbewuste organisaties bestaat. Die autonomie is ook in het belang van de weerbaarheid en de wendbaarheid van de sector. Aanpassingsvermogen en veerkracht zijn de lessen die we meenemen uit de coronaperiode. Culturele organisaties moeten in turbulente tijden kunnen terugvallen op een stevige basis en kunnen meebewegen met de omstandigheden. Aan de basis van een gezonde organisatie staat een passende beloning voor de mensen die er werken: personeel en makers c.q. artiesten. Dat de personele lasten van de aanvrager zullen stijgen, is evident en onvermijdelijk. De 0,7 miljoen euro die in het Coalitieakkoord 2022-2026 zijn gereserveerd voor fair pay, komen aan de stijging tegemoet. We weten op basis van onderzoek[8] naar de meerkosten van de invoering van de Fair Practice Code in Utrecht dat er 2,8 miljoen euro nodig is om bij ongewijzigd aanbod de stijgende lasten te compenseren. Dit bedrag is gebaseerd op de vierjarig gesubsidieerde organisaties in de periode 2021-2024.

Het Rijk stelt per 2025 34,1 miljoen euro beschikbaar voor fair pay. Hoe deze middelen worden verdeeld, maakt OCW in het najaar van 2023 bekend[9]. De staatssecretaris heeft op voorhand duidelijk gemaakt dat de lastenstijging geen verantwoordelijkheid is van het Rijk alleen. Gemeenten, andere subsidiënten en de cultuursector zelf delen mee in de lasten. Daarom vragen wij aanvragers om duidelijke keuzes te maken, om te focussen op hun eigenheid. We geven de voorkeur aan een gezondere en weerbare sector boven kwantiteit van output. Het spreekt vanzelf dat we effectief ruimtegebruik en het delen van expertise aanmoedigen en toejuichen. Niet iedereen hoeft zelf het wiel uit te vinden.

8 Meerkosten van de invoering van de Fair Practice Code in Utrecht, Goudriaan, R (SiRM), Geukema, R (PPMC), Everdingen, E van (SiRM) (2022)

9 Kamerbrief over voortgang arbeidsmarktbeleid culturele en creatieve sector, Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Gunay Uslu, 8 juni 2023

03

Budgettair kader

In de ***Voorjaarsnota 2023*** is er voorgesteld dat er in beperkte mate middelen beschikbaar worden gesteld om het budget van het programma Cultuur mee te laten groeien met de stad.

In de Voorjaarsnota 2023 heeft de gemeente middelen in het vooruitzicht gesteld zodat het budget van het programma Cultuur kan meegroeien met de groei van de stad, per saldo voor een bedrag van 0,414 miljoen euro. Deze extra middelen worden verdeeld over de vier- en tweejarige regeling. Dit is een uitwerking van de middelen die in het Coalitieakkoord 2022-2026 beschikbaar zijn gesteld, naast die voor fair pay en nieuwe makers.

In totaal is jaarlijks een budget van 50,2 miljoen euro beschikbaar voor de beleidsperiode cultuur 2025-2028 (prijsniveau 2023), onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van deze middelen door de gemeenteraad bij de jaarlijkse Programmabegroting. Dit budget bestaat uit de volgende posten:

Budgettair kader Cultuurnota 2025-2028

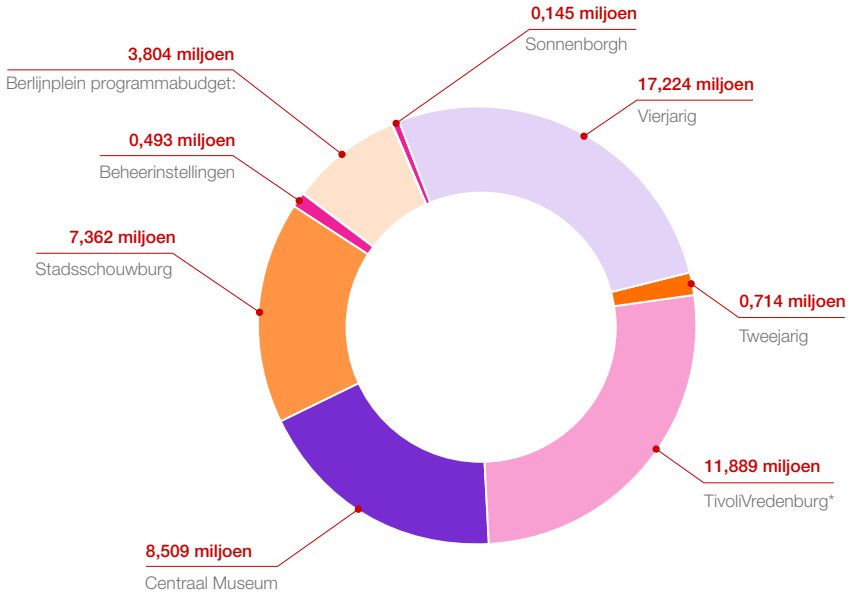

**Het hier opgenomen bedrag betreft de subsidie aan TivoliVredenburg inclusief de huidige bijdrage voor gebouw gebonden kosten van 2,098 miljoen.*

3.1 Vierjarige subsidie

Het budget van 17,224 miljoen euro voor **vierjarige subsidie** is opgebouwd uit het bestaande budget aangevuld met groeimiddelen van 0,230 miljoen euro, 0,600 miljoen euro voor fair pay. Dit is het deel dat via de tenderprocedure horend bij de meerjaren-aanvraag verdeeld wordt over diverse culturele organisaties, inclusief de wijkcultuurhuizen. Aanvragen voor de vierjarige subsidie worden beoordeeld door de Adviescommissie 2025-2028 zoals beschreven in hoofdstuk 5 Procedure, besluitvorming en adviescommissie.

De vierjarige subsidie voor de invulling van verschillende nieuwe functies in het cultuurcluster **Berlijnplein** komt uit het Berlijnplein budget, dat via de investeringsbeslissing Berlijnplein beschikbaar is gesteld. In de Kaders Berlijnplein is onder meer vastgelegd dat meer dan 50% van het budget beschikbaar blijft voor programma (en niet in stenen gaat zitten). Bij onderbesteding van dit budget, blijft het bedrag gealloceerd voor deze functie. Bij overbesteding wordt in eerste instantie gezocht naar een oplossing binnen de vastgestelde financiële kaders. De ontwikkelingen en de adviesprocedure op het Berlijnplein worden verder toegelicht in paragraaf 3.5.

Sonnenborgh krijgt sinds 2021 subsidie via de afdeling Culturele Zaken. Eerder werd het museum beheerd vanuit Economische Zaken. Met deze overheveling is een budget van 0,145 miljoen euro per jaar voor de periode tot en met 2028 meegekomen. De aanvraag van Sonnenborgh wordt pro forma door de Adviescommissie 2025-2028 beoordeeld, maar wordt niet opgenomen in de ranglijst, omdat het bedrag al vaststaat. Per 2029 doet Sonnenborgh volledig mee in de reguliere procedure.

KABOOM Festival – Projection mapping Motomichi Nakamura op Bibliotheek Neude © Jaimee Korbee

3.2 Langjarige subsidie-afspraken

De budgettaire kaders voor TivoliVredenburg, Centraal Museum en de Stadsschouwburg zijn gebaseerd op de bestaande budgetten op het prijspeil 2023. De budgettaire kaders bepalen de maximale hoogte van het bedrag per organisatie. Voor TivoliVredenburg gaat het om zowel activiteiten als gebouwgebonden kosten. De verzelfstandiging van deze organisaties is afgerond. Dit betekent dat de aanvragen worden beoordeeld door de Adviescommissie 2025-2028, zoals beschreven in het hoofdstuk 5 Procedure, besluitvorming en adviescommissie. Ook in deze periode nemen we deze organisaties niet mee in de ranglijst vanwege hun rol, omvang en uitzonderingspositie. De adviescommissie adviseert wel over de

Krijn de Koning | Enigma's © Jannes Linders

hoogte van de subsidie. Bij een eventuele onderbesteding komen de beschikbare middelen ten goede aan het budget voor de vierjarige regeling binnen deze Cultuurnota.

3.3 Tweejarige subsidie

Met de tweejarige subsidieregeling bieden we makers en kleinere organisaties op een laagdrempelige manier gelegenheid subsidie aan te vragen voor een langere periode. De afgelopen jaren hebben we deze regeling steeds incidenteel weten aan te vullen. Om te voorkomen dat het budget voor de tweejarige regeling achteruit gaat, voegen we een deel van de groeimiddelen en de middelen voor nieuwe makers uit het coalitieakkoord toe aan dit budget volgens het principe ongelijk investeren in gelijke kansen. Daar komt 0,100 miljoen euro bovenop vanuit de middelen voor fair pay, zodat de aanvragers ruimte krijgen om te kunnen voldoen aan de eisen voor fair pay. Zo komt in de komende periode voor de tweejarige regeling het totaalbudget uit op 0,714 miljoen euro.

3.4 Beheerinstellingen

De gemeente Utrecht vindt het belangrijk dat er voldoende betaalbare ruimte is voor de culturele en creatieve sector. Wij ondersteunen om die reden organisaties die voorwaardenscheppend zijn voor het betaalbaar produceren en presenteren van kunst en cultuur. We maken onderscheid tussen organisaties die op meerdere plekken in de stad actief zijn en organisaties die ruimtes op een specifieke plek in de stad beheren. Het totale budgettair kader voor de beheerfuncties is 0,493 miljoen euro. Dit bedrag is gebaseerd op het bestaande budget voor de beheerinstellingen op het prijspeil 2023. Daarnaast zijn voor beheerinstellingen op het Berlijnplein middelen beschikbaar vanuit het budget Berlijnplein.

Met beheerfunctie bedoelen we specifiek de conciërgefunctie en de planning voor optimaal gebruik van de ruimte. Onder de conciërgefunctie vallen bijvoorbeeld sleutelbeheer en de verantwoordelijkheid voor wifi, gas/water/licht en onderhoud van het pand. Onder planning voor optimaal gebruik van de ruimte verstaan we inspanningen die erop gericht zijn dat de ruimte niet alleen door de vaste gebruiker(s) wordt gebruikt. Hieronder valt bijvoorbeeld de verhuur van oefenruimtes aan (amateur) gezelschappen. We onderscheiden verschillende soorten beheerinstellingen.

Beheerinstelling die actief is op meerdere locaties in de stad

We zien de stedelijke beheeractiviteit als onmisbare functie en zullen daarvoor een aparte nadere regeling opstellen. Op dit moment vervult DePlaatsmaker deze functie.

Beheerinstelling op een specifieke plek

Wij geven aan een aantal organisaties op specifieke plekken in de stad de opdracht om ruimtes te beheren op deze plek. Op dit moment zijn dat Theaterhuis de Berenkuil en Muziekhuis.

Beheerinstelling op het Berlijnplein

Op het Berlijnplein in Leidsche Rijn komen gebouwen te staan die beschikken over ruimtes die beheerd moeten worden. Het gaat op dit moment om het Danshuis en Theaterhuis de NU. Het budget voor deze beheerinstellingen is afkomstig uit het programmabudget Berlijnplein. Dat geldt ook voor DePlaatsmaker, hoofdhuurder van een aantal vierkante meters op het Berlijnplein. Op het Berlijnplein worden de verschillende beheerfuncties dus gedragen door verschillende organisaties.

RAUM - SOUK Utrecht © Mariska Kerpel

3.5 Toelichting Berlijnplein

We realiseren op het Berlijnplein het culturele hart voor Leidsche Rijn Centrum, Utrecht en daarbuiten. We vervangen de tijdelijke gebouwen die er staan door nieuwbouw. In 2026 is deze plek een levendig cultureel plein, met nieuw gerealiseerde, circulaire gebouwen. Hier zal zich een brede variatie aan organisaties en makers vestigen. Een deel van deze organisaties is nieuw of in oprichting, sommigen vallen onder de categorie 'beheerinstellingen', andere maken deel uit van de huidige meerjarenregeling Cultuurnota 2021-2024.

Voor de realisatie van cultuurcluster Berlijnplein is een maximaal jaarlijks budget beschikbaar van 3,804 miljoen euro. Een deel van dit budget wordt gebruikt om de onrendabele top af te dekken op kostprijs dekkende huur. Een ander deel wordt voor de periode 2025-2028 gereserveerd voor drie organisaties die nieuw zijn opgericht of nog opgericht moeten worden. Deze organisaties worden hieronder beschreven. Ook de beheerinstellingen die specifieke gebouwen op het Berlijnplein gaan beheren worden uit dit budget bekostigd. Deze komen in paragraaf 3.4 aan bod.

De organisaties die zich op het Berlijnplein vestigen en op dit moment al onderdeel zijn van de meerjarenregeling van de Cultuurnota 2021-2024, kunnen via de reguliere weg een aanvraag indienen voor de periode 2025-2028.

RAUM

RAUM is in 2017 gestart als organisatie met een opdracht voor *creative placemaking* op het Berlijnplein. RAUM wordt een van de hoofdhuurders van het cultuurcluster op het Berlijnplein. De organisatie heeft zich de afgelopen jaren kunnen ontwikkelen tot een professionele culturele organisatie volgens de criteria van de meerjarenregeling Cultuurnota. De aanvraag van RAUM wordt beoordeeld door de Adviescommissie 2025-2028. De commissie kan het oordeel 'subsidiabel' of 'niet-subsidiabel' geven en kan adviseren over het te honoreren bedrag. Maar RAUM gaat niet mee in de algehele ranglijst. Als de commissie de aanvraag 'niet-subsidiabel' acht, blijft het budget gealloceerd voor inhoudelijk programma op het cultuurcluster Berlijnplein.

OP&

OP& is in 2022 opgericht en gaat open na oplevering van het Berlijnplein (2026). De periode 2025-2028 wordt daarom als opstartperiode beschouwd. OP& krijgt voor de periode 2025-2028 Een opstartbudget vanuit het programmabudget Berlijnplein. OP& hoeft dus geen meerjaren-aanvraag binnen de Beleidsnota Cultuur te doen voor de komende periode.

Coöperatie

De Coöperatie is opgericht om de samenhang en gezamenlijke doelen op het Berlijnplein te bewaken en uit te dragen. Voor de periode 2025-2028 ontvangt de Coöperatie een budget vanuit het Berlijnplein programmabudget. Voor deze taak ontvangt de organisatie een opdracht van de gemeente.

3.6 Overige regelingen

Project- en impulssubsidie

We willen dat er een passende subsidie is voor nieuwe en ervaren makers en voor organisaties in verschillende ontwikkelfases. Op deze manier versterken we de keten in het ecosysteem vanuit het principe ongelijk investeren in gelijke kansen. Daarom voegen we vanaf 2025 een substantieel deel (0,132 miljoen euro) van het groeibudget toe aan project- en impulssubsidies. Hoewel het budget hiervoor buiten het budgettair kader van deze beleidsnotitie valt, zien we organisaties die van deze subsidie gebruik maken als vast onderdeel van het cultureel ecosysteem.

Kleine organisaties

Voor een aantal organisaties blijken de criteria en de verantwoordingseisen voor de vierjarige regeling om verschillende redenen te zwaar om aan te voldoen. Voor de aanvragen binnen de vierjarige regeling van de Cultuurnota geldt een ondergrens van 0,02 miljoen euro. Dit achten wij minimaal nodig om als professionele organisatie te functioneren. Aanvragen tot dit bedrag zijn mogelijk binnen de tweejarige regeling en binnen de projectsubsidie cultuur.

3.7 Nog op te leveren wijkcultuurhuizen

Jongerencultuurhuis(functie) Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern

Jongerencultuurhuis(functie) Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern is in ontwikkeling. Voor de exploitatie ervan vanaf 2025 komt een aparte subsidieregeling, waarvoor budget beschikbaar is vanuit de Voorjaarsnota 2023. Activiteiten die hierbinnen vallen zijn niet subsidiabel vanuit de meerjarenregeling van de Cultuurnota. Dit geldt ook voor de opvolging van de activiteiten die in de periode 2022-2024 gerealiseerd worden met subsidie vanuit de nadere regel subsidie cultuurprogramma jongeren Leidsche Rijn/ Vleuten-De Meern 2022-2024.

Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone

Ook het Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone is in ontwikkeling. Via de nadere regel Subsidie wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone is een beoogd exploitant geselecteerd, die subsidie krijgt voor zowel de voorbereiding als de programmering, exploitatie en het beheer van het wijkcultuurhuis. De exploitatiesubsidie loopt gedurende de periode vanaf de oplevering en start van de programmering van het wijkcultuurhuis tot en met het laatste jaar van de eerstvolgende volledige Cultuurnota.

Le Guess Who? - City signing © Juri Hiensch

04

Beoordelings-criteria 2025-2028

Aanvragen worden beoordeeld op drie criteria: artistiek-inhoudelijke kwaliteit, betekenis voor de stad en uitvoerbaarheid. De vier pijlers uit de Cultuurvisie 2030 willen we terugzien over de hele linie van de cultuursector. Ze gelden dus niet meer als criteria voor afzonderlijke aanvragen, wat in de periode 2021-2024 wel het geval was.

We verwachten van organisaties en makers dat ze zich duidelijk profileren en op hun eigen manier bijdragen aan het ecosysteem. Zo kan de een het creatief vermogen in de stad versterken en de ander door zijn unieke programma juist een boost geven aan de pluriformiteit. We willen aanvragers de ruimte geven om te kiezen en hun eigenheid aan te scherpen in plaats van dat ze moeten voldoen aan álle beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Voor alle makers en organisaties geldt dat de inspanningen om te beantwoorden aan de drie criteria moeten kloppen met de aard en de omvang van de organisatie. We verwachten dus meer van grote organisaties met een stevige verantwoordelijkheid voor de sector dan van kleine, die nu eenmaal over minder ruimte, middelen en financiële armslag beschikken. De aanvrager bepaalt zelf wat realistische doelstellingen zijn. De adviescommissie wordt geïnstrueerd om elke aanvrager op zijn merites te beoordelen.

4.1 De culturele codes

De drie culturele codes – Code Cultural Governance, de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code – zijn in de periode 2025-2028 integraal onderdeel van de aanvraag. Dit houdt in dat de codes in de missie, visie en doelstellingen voor de periode 2025-2028 een aandeel moeten hebben en dat ze moeten doorklinken in alle plannen. Voor alle drie de codes geldt een basiseis; ze worden hieronder beschreven. Hoe de aanvrager de codes verder wil invullen en uitwerken, kan de aanvrager zelf bepalen. We verwachten wel een goede onderbouwing van de keuze om ergens al dan niet mee aan de slag te gaan.

Aanvragers moeten als basiseis voor de **Fair Practice Code** per 2025 een salariëringsbeleid voorleggen. Salarissen en tarieven moeten bepaald worden op een manier die inzichtelijk en transparant is. Aansluiten bij een bestaande cao heeft de voorkeur. Van kleinere organisaties voor wie dit (nog) niet altijd haalbaar is, vragen we een helder en rechtlijnig beleid waarin ze bijvoorbeeld uitleggen op basis waarvan tariefafspraken met nieuwe werknemers en zzp'ers tot stand komen (denk aan de Richtlijn Functie- en Loongebouw voor presentatie-instellingen). Kleinere organisaties kunnen ook samen met andere partijen optrekken in het opstellen van beleid en regels voor salariëring.

Voor de **Code Cultural Governance** moeten aanvragers een onafhankelijk bestuur en/of raad van toezicht aanstellen, de organisatiestructuur helder maken, taken en verantwoordelijkheden van bestuur, directie en medewerkers vastleggen en beleid maken voor een veilige werkomgeving. Deze komen aan bod onder het criterium 'uitvoerbaarheid' in paragraaf 4.4.

Voor de **Code Diversiteit & Inclusie** moeten aanvragers bij de beschrijving van personeel, programma, publiek en partners helder benoemen waar ze staan op het gebied van diversiteit en inclusie en waar ze zich de komende periode op richten. We vragen de organisaties daarnaast minstens drie doelstellingen te formuleren voor de periode 2025-2028, passend bij de aard en omvang van de organisatie. Hoe specifieker en realistischer de doelen, des beter; er is ruimte om te leren en bij te stellen. We vernemen graag welke maatregelen nodig zijn om de doelen te bereiken, zodat we hier jaarlijks in de monitorgesprekken op terug kunnen komen. Zo willen we voorkomen dat plannen gaandeweg verzanden. Voorbeelden van mogelijke maatregelen zijn: duurzame wijkgerichte programma's, (stage)mogelijkheden voor mensen zonder vakopleiding, aanpassingen van het gebouw voor de toegankelijkheid voor mindervaliden, samenwerkingsvormen met organisaties die zich richten op cultuurparticipatie van specifieke doelgroepen zoals mensen met een smalle beurs.

4.2 Criterium 1: Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

Kwaliteit meten we af aan de artistiek-inhoudelijke eigenheid van de organisatie of de maker. **Missie** en **visie** van de aanvrager staan hier centraal in relatie tot de voorgenomen **activiteiten** en **werkwijze** voor de komende beleidsplanperiode. In de beoordeling wordt uiteraard ook de rol van het publiek en/of de beoogde deelnemers meegewogen. Uit de Cultuurvisie 2030: 'Kwaliteit is een dynamisch begrip (is): wat 'goed' is hangt af van de context en het perspectief. Kunst kennen we waarde toe om haar schoonheid, complexiteit of verfijning. Maar ook bepalend voor de kwaliteit zijn de mate van betekenis voor specifieke groepen, de maatschappelijke rol in het bevragen van ontwikkelingen, het duiden van de tijdsgeest, het experiment en het bieden van tegenkracht.'

Concreet: we verwachten van aanvragers dat ze een **helder profiel** schetsen van hun organisatie. Ze leggen uit welke keuzes ze maken en waarom, en op welke manier deze keuzes van betekenis zijn voor publiek en/of deelnemers. Ook besteden ze aandacht aan de manier waarop hun missie en visie worden vertaald naar de voorgenomen activiteiten en de werkwijze. Hierin zien we graag onderbouwd terug op welke P's de aanvragers focussen in het kader van diversiteit & inclusie en op welke manier dit vorm krijgt in de uitvoeringsperiode.

4.3 Criterium 2: Betekenis voor de stad

Voor alle organisaties en makers die deel uitmaken van de meerjarenregeling van de Beleidsnota Cultuur geldt als voorwaarde dat ze van betekenis zijn voor onze stad. Die betekenis kan verschillende vormen aannemen. Grofweg maken we onderscheid tussen **betekenis voor bewoners en bezoekers** van Utrecht en **betekenis voor het culturele (maak)klimaat**.

Organisaties en makers kunnen op allerlei verschillende manieren van betekenis zijn voor de Utrechtse bevolking en voor bezoekers van de stad. Dit doen ze bijvoorbeeld door toonaangevend internationaal programma te presenteren, de leefbaarheid van de stad ter discussie te stellen, jongeren in contact te brengen met kunst en cultuur, of via kunst en cultuur bij te dragen aan de sociale cohesie in de wijk. We verwachten van aanvragers dat ze rekening houden met de demografische kenmerken van Utrecht en stilstaan bij verschillen in leeftijd, woonwijk, gender, opleidingsniveau, culturele herkomst, samenstelling huishouden, inkomen en beroep. Niet elke aanvrager hoeft elke Utrechter of elke bezoeker van de stad te bereiken.

Belangrijker is de **impact die de aanvrager maakt op de doelgroep die de aanvrager zelf heeft gespecificeerd**. Bij de beoordeling van de aanvraag gaat het vooral om de betekenis voor publiek en deelnemers, in de breedste zin van het woord. Dat publiek kan afkomstig zijn uit de stad, de regio, het land of uit de hele wereld. Voor het duiden en inzichtelijk maken van het bereik kan het Culturele Doelgroepenmodel een handige tool zijn.

Annabel Schouten | Verbindingsboom Veemarkt © Eric Kampherbeek

We vinden het belangrijk dat organisaties en makers die subsidie aanvragen ook bijdragen aan het makersklimaat in Utrecht. Zij spelen een belangrijke rol in het ecosysteem en de culturele infrastructuur. Ze geven (andere) makers een podium, repetitieruimte, begeleiding of budget. Ze spelen een rol in talentontwikkeling, zowel voor als achter de schermen, bijvoorbeeld in de vorm van traineeships en stage- en opleidingsmogelijkheden. Ze beschikken over een grote vrijwilligerspool of stimuleren Utrechters zelf aan de slag te gaan met kunst en cultuur. Utrecht kent bovendien een groot aantal creatieve opleidingen, we vinden het belangrijk dat er plek is voor de studenten en afgestudeerden om zich te kunnen presenteren in de stad.
Ook organisaties en makers die uitblinken in een nicheprogramma, zich bezighouden met experimentele stromingen of artiesten van (inter)nationale allure naar Utrecht weten te halen, hebben een positieve invloed op het makersklimaat en het culturele imago van de stad. Evenals makers die vragen oproepen over stedelijke ontwikkeling of kunst in de openbare ruimte produceren. Dit zijn slechts voorbeelden. De gemeente wil een goed beeld krijgen van de rol die een aanvrager speelt in de Utrechtse cultuurwereld en hoe de wisselwerking en het contact met andere spelers eruitziet. Ook hier is het principe van **solidariteit** van toepassing: op welke manier draagt de organisatie of de maker bij aan het culturele ecosysteem? Het is aan de aanvrager zelf om invulling te geven aan de betekenis voor de stad, passend bij de aard en omvang van de organisatie.

4.4 Criterium 3: Uitvoerbaarheid

De plannen worden beoordeeld op uitvoerbaarheid: in hoeverre is de organisatie of maker in staat de toekomstplannen op een professionele en gezonde manier ten uitvoer te brengen? Aan de orde is hier of de aanvrager beschikt over de benodigde randvoorwaarden, gelet op de aard en omvang van de organisatie. De adviescommissie

Marin Kasimir | Aan de ene kant, de ander © Gert Jan van Rooij

kan adviseren bepaalde voorgenomen activiteiten niet te honoreren als die randvoorwaarden ontbreken. We verwachten van aanvragers dat ze realisme en haalbaarheid van hun plannen afmeten aan verwachtingen, doelen en ambities op het gebied van personeelsbeleid, samenwerking en organisatie-inrichting.

De drie culturele codes zijn onlosmakelijk verbonden met het criterium uitvoerbaarheid. Bij de Code Cultural Governance staat een **transparante bedrijfsvoering** centraal. Hiervoor is het belangrijk dat de organisatiestructuur helder is en dat de taken en verantwoordelijkheden van bestuur, directie en medewerkers zijn vastgelegd, evenals de manier waarop zij verantwoording afleggen en de regelmaat daarvan. Het moet voor iedereen in de organisatie duidelijk zijn wat wordt bedoeld met **sociale veiligheid**. Organisaties werken bijvoorbeeld met een gedragscode of hebben minimaal één onafhankelijke vertrouwenspersoon. Kleine organisaties kunnen dit op een andere manier opvangen, bijvoorbeeld door een werkgroep in het leven te roepen of door zich te verenigen in een collectief waaraan een of meerdere vertrouwenspersonen zijn verbonden.

Het **personeelsbeleid** is een belangrijke sleutel tot een veilige en inclusieve werkomgeving. Vanuit de Code Diversiteit & Inclusie is dit dan ook één van de P's waarbinnen maatregelen nodig zijn op weg naar een inclusievere sector. Er moet in het personeelsbeleid ruimte zijn voor evaluatie; opleidings-en doorgroeimogelijkheden staan garant voor een gezonde werkmentaliteit. Dit komt aan de orde in de Fair Practice Code, die bijzondere aandacht schenkt aan **fair pay**. Ook moet de aanvraag ingaan op zaken als eigenaarschap, bronvermelding en rechtenafdracht (in het kader van auteursrecht).

Een gezonde en weerbare cultuursector toont **een realistische samenhang tussen de bedrijfsvoering en het soort en aantal activiteiten** dat op stapel staat. Die samenhang heeft niet alleen betrekking op de omvang van de begroting, maar ook op de balans tussen zzp'ers, vrijwilligers, stagiairs en mensen met een vast contract binnen de organisatie. Minstens zo belangrijk is een **evenwichtige financieringsmix** in de meerjarenbegroting: het gevraagde subsidiebedrag moet in verhouding staan tot de activiteiten en tot andere financieringsbronnen. Voorheen werd een norm voor het eigen vermogen gehanteerd van maximaal 15% van de totale omzet. Die norm is er niet meer: een realistische hoogte van het eigen vermogen dient onderbouwd te worden. We verwachten dat de organisatie daarvoor gebruikmaakt van een risico- en beheerstrategie die het mogelijk maakt in te spelen op tegenvallers gedurende de subsidieperiode. Ook hiervoor geldt: passend bij de aard en omvang van de organisatie. **Weerbaarheid** betekent immers ook: 'ken je waarde'. Aanvragers geven aan op basis waarvan de organisatie inhoudelijk verantwoording af zal leggen.

Duurzaamheid

De noodzaak om maatregelen te nemen in de klimaatcrisis, neemt alleen maar toe. Als stad willen we ons steentje bijdragen zodat de aarde ook leefbaar is voor de generaties na ons. In het gemeentebeleid ligt de focus op energietransitie en mobiliteit. We doen wat binnen onze mogelijkheden ligt en vragen dat ook van de cultuursector. De sector kan met duurzame keuzes een verschil maken en een voorbeeldfunctie hebben voor medewerkers, bezoekers en makers. We zien om ons heen dat het niet ontbreekt aan ambities om duurzamer te werken. Maar velen missen de handvatten om de daad bij het woord te voegen. Het Rijk heeft een vragenlijst opgesteld voor aanvragers voor de BIS, die net zo goed van toepassing is voor aanvragers voor de meerjarenregeling binnen de Cultuurnota 2025-2028. Deze lijst helpt inzichtelijk maken waar de organisatie staat op gebied van duurzaamheid en ook wat de organisatie kan doen om tot verandering te komen. We verwachten van de aanvragers dat zij ambities en concrete acties verwerken in hun plannen. En ook hiervoor geldt dat kwaliteit boven kwantiteit gaat: minder output komt in de meeste gevallen ten goede aan duurzaamheid. Ook voor de gemeente is een rol weggelegd in de verduurzaming van de culturele sector. Zo zijn er subsidies beschikbaar voor het verduurzamen van evenementen en voor energiemaatregelen voor maatschappelijk vastgoed. Organisaties die een pand huren van de gemeentelijke vastgoedorganisatie VGU kunnen in overleg aanspraak maken op een tegemoetkoming voor verduurzaming van het pand.

Le Guess Who? - Mazaher © Juri Hiensch

05

Procedure, besluitvorming en advies-commissie

5.1 Aanvraagprocedure en besluitvorming

Afstemming Rijk, fondsen, provincies en andere gemeenten

Over de aanvraagprocedure is uitgebreid afstemming geweest tussen het ministerie van OCW, de verschillende fondsen en een groot aantal gemeenten. De tijdspaden die het Rijk, de rijkscultuurfondsen en de gemeenten volgen zijn op elkaar afgestemd, wat het proces overzichtelijker maakt voor aanvragers. Subsidievoorwaarden, definities en uitvraag van kwantitatieve gegevens zijn waar mogelijk op één lijn gebracht. Volgens afspraak gaan alle subsidiegevers uit van:

- eenzelfde hoofdstructuur voor het invullen van financiële gegevens (balans en exploitatierekening)
- eensluidende definities
- eenzelfde aantal pagina's voor het activiteitenplan
- idem voor de toelichting bij de begroting
- hanteren van de term 'kwantitatief (activiteiten)overzicht' in plaats van de term 'prestatiemodel/-overzicht', die leidde tot misverstanden over de afrekenbare aard van dit overzicht
- beperking van de uitgevraagde kwantitatieve gegevens
- het bijvoegen van de jaarrekening 2022 bij de aanvraag

Op deze manier hopen we de administratieve lasten rondom het aanvraagproces voor de aanvragers te verminderen.

Vereenvoudigen procedure

De gemeente Utrecht kent traditiegetrouw al een relatief eenvoudige aanvraagprocedure. We vragen van de aanvragers niet meer gegevens en papierwerk dan nodig zijn om de procedure zorgvuldig in te richten en transparant te laten verlopen.

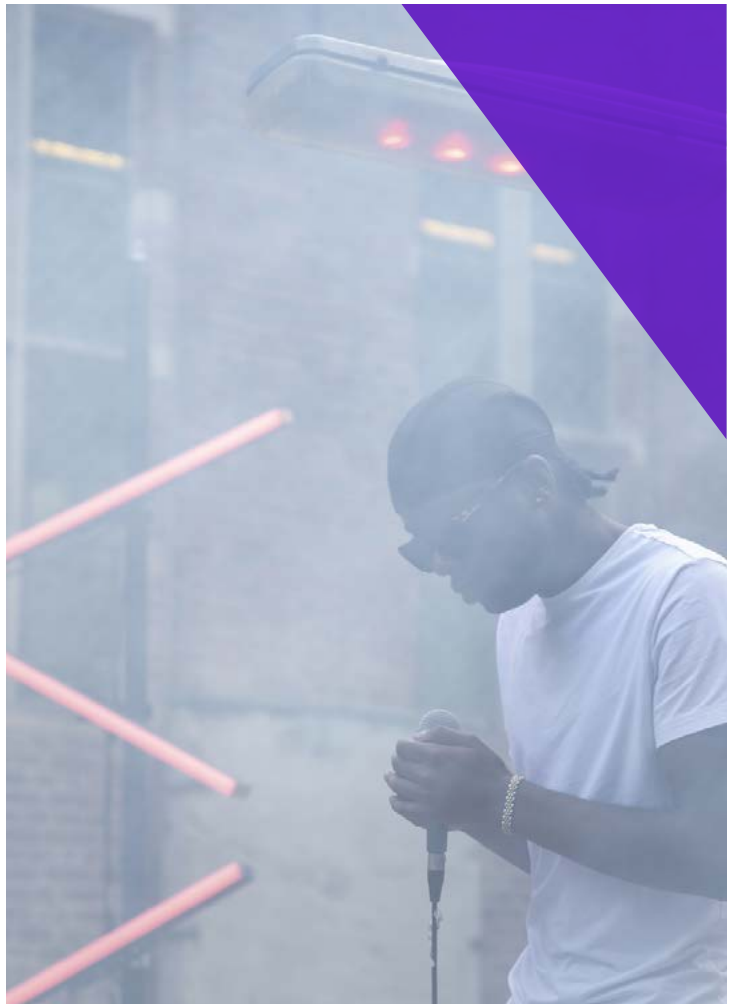

Centraal Museum - Centraal Laat: La Cassette x De Gezonde Stad © Gracia Nolten

Utrecht 900 - Stranded FM x Hoogt on Tour: Omit Iwik en Marlon Penn | Scene 1: Cinema Concerts © Juri Hiensch

Voor de verschillende fases van de subsidiecyclus hebben we verschillende soorten informatie nodig: voor het proces van aanvragen en beoordelen, gedurende de looptijd van de beleidsperiode en bij de verantwoording van de subsidie.

Vanzelfsprekend kan de adviescommissie alleen op basis van gedegen informatie tot een afgewogen advies komen. We vragen om een artistiek-inhoudelijke meerjarenvisie, een meerjarenbegroting en een toelichting op de begroting. Alleen voor het eerste jaar van de beleidsperiode verwachten we van de aanvragers een gedetailleerd plan waarin de specifieke activiteiten zijn uitgewerkt naast de totalen. We verwachten dat de adviescommissie hiermee voldoende informatie heeft voor de beoordeling van de aanvraag.

Looptijd en verantwoording

Gedurende de looptijd van de beleidsperiode vragen we jaarlijks om een korte reflectie op de plannen van maximaal twee pagina's waaruit blijkt wat goed ging, wat beter kan en hoe de lessen worden vertaald naar de activiteiten van het daaropvolgende jaar.

We vragen organisaties in hun aanvraag zelf doelen te formuleren en te bepalen op basis waarvan de organisatie jaarlijks verantwoordt; de realiteitszin wordt door de commissie niet alleen beoordeeld bij het criterium uitvoerbaarheid, maar is ook tegelijk het uitgangspunt voor de verantwoording van de subsidie. We onderzoeken mogelijkheden om nog meer maatwerk te leveren als het gaat om de vereisten aan de financiële verantwoording zodat deze meer aansluiten bij de werkwijze van de subsidieontvanger.

Vertrouwen en flexibiliteit als basis

We werken op basis van vertrouwen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de gemeente zich flexibel opstelt, wanneer organisaties hun plannen in de loop van de tijd willen aanpassen of veranderen. Elk jaar vinden er monitorgesprekken plaats tussen de organisaties die onderdeel zijn van de meerjarenregeling en hun accounthouders bij de gemeente. Onderwerp van gesprek zijn de stand van zaken in relatie tot de meerjarenplannen van de aanvragers, de reflectie die wordt meegeleverd met het jaarverslag en de jaarrekening en de voortgang van de doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie. In deze gesprekken kunnen de organisaties ook wijzigingen in de plannen en de begroting aankondigen als dat nodig is. We gaan in gesprek over de inhoud die de aanvrager zelf heeft bepaald. We willen als gemeente geen dwingend keurslijf opwerpen voor de cultuursector, maar juist uitnodigen tot eigenzinnigheid en solidariteit.

5.2 Samenstelling, opdracht en werkwijze commissie

Samenstelling

De Adviescommissie 2025-2028 bestaat uit ongeveer 25 personen. De commissie is volgens het Basisreglement voor adviescommissies in de sector cultuur met vaststelling van deze beleidsnota ingesteld en met zorg en aandacht samengesteld, waarbij is gelet op diversiteit in leeftijd, gender en culturele identiteit. Naast kennis van verschillende kunstdisciplines is in de commissie ook specialistische kennis over onder meer diversiteit en inclusie, marketing en bedrijfsvoering aanwezig. We werken met subcommissies en een kerncommissie. Als gemeente juichen we het toe dat organisaties en makers experimenteren met hybride vormen en genre overstijgend werk maken. We verwachten dus niet dat de aanvragers focussen op één discipline. In de beoordeling wordt dan ook niet gewerkt met schotten tussen de disciplines. Wel vinden we het belangrijk dat de aanvragen worden beoordeeld door een commissie die stevige vakkennis in huis heeft. We werken met verschillende subcommissies, samengesteld op basis van een goede mix van vakkennis en kennis van overstijgende thema's. In de Nota subsidieverdeling 2025-2028

Cultuur19 - Zingende Beelden: Uri Eugenio en Pieter de Koe | Suite B © Rick van Woudenberg

Kanaal030 - Productiehuis Meer Opslag | educatieproject bij de voorstelling 'Ik ben Vincent en ik ben niet bang' voor leerlingen van OBS De Kleine Dichter © Petra van der Werff

die in juni 2024 verschijnt, is na te lezen welke subcommissie welke aanvraag heeft beoordeeld. Alle aanvragen die in een subcommissie voldoende punten scoren, worden in samenhang met elkaar beoordeeld door de kerncommissie. De kerncommissie, die uit zeven personen bestaat, is verantwoordelijk voor de integrale afweging tussen de aanvragen. We vinden het belangrijk dat we de expertise van de adviescommissie aanvullen met de zienswijze van Utrechters, met specifieke aandacht voor jongeren. Zij zijn zowel in de adviescommissie als onder de aanvragers vaak ondervertegenwoordigd, terwijl zij net zo goed (toekomstige) bezoekers en deelnemers van kunst en cultuur in de stad zijn. We onderzoeken op welke manier we de blik van jongeren het best kunnen meenemen in het proces van adviesvorming.

Werkwijze

Aanvragers mogen zelf kiezen aan welke beleidsdoelstellingen van de gemeente ze hun meerjarenplan koppelen. Ook in de uitwerking van de culturele codes ligt de verantwoordelijkheid bij de aanvrager zelf. Dat betekent dat de aanvragen inhoudelijk flink uit elkaar kunnen lopen. Voor een zorgvuldige en transparante adviesprocedure zijn daarom heldere handvatten en een goede briefing van de adviescommissie van groot belang.

De subcommissie beoordeelt de aanvragen op basis van drie criteria:

1. Artistiek- inhoudelijke kwaliteit
2. Betekenis voor de stad
3. Uitvoerbaarheid

Elke aanvraag wordt afzonderlijk op deze drie criteria getoetst. Dit geldt zowel voor de vierjarige aanvragen als voor de aanvragen van de organisaties waarvoor een gealloceerd budget is gereserveerd

(Zie hoofdstuk 3 voor een overzicht van deze organisaties).
In dit stadium worden de aanvragen dus niet onderling met elkaar vergeleken. Voor de verschillende criteria worden punten uitgedeeld. We hanteren de volgende puntentelling per criterium:
0 = voldoet niet aan het criterium
10 = voldoet in beperkte mate aan het criterium
20 = voldoet aan het criterium
30 = voldoet in grote mate aan het criterium

Op elk van de drie criteria moet in ieder geval 10 punten gescoord worden. Als een aanvrager 0 punten scoort op een van de drie criteria, wordt de aanvraag niet subsidiabel bevonden. De aanvraag gaat in dat geval niet door naar de integrale afweging door de kerncommissie. De aanvragen die doorgaan naar de kerncommissie hebben dus minimaal 30 punten en maximaal 90 punten in totaal.

De kerncommissie is verantwoordelijk voor de integrale afweging; de aanvragen die door de subcommissies subsidiabel zijn bevonden, worden in samenhang bekeken. De kerncommissie bekijkt vooral in welke mate de aanvrager een bijdrage levert aan het culturele ecosysteem. De vier pijlers uit de Cultuurvisie 2030 vormen samen het referentiekader voor de afweging. Een aanvrager kan minimaal 0 punten en maximaal 60 punten krijgen. De punten worden in stappen van 10 toegekend; een aanvrager kan dus bijvoorbeeld 20, 30 of 40 punten krijgen voor de bijdrage aan het culturele ecosysteem. 0 punten betekent geen bijdrage, 60 punten betekent een grote bijdrage.

Het totaal aantal punten van subcommissie en kerncommissie samen geeft de eindscore per aanvraag. Op basis van de eindscores wordt een rangschikking opgesteld. Uit deze rangschikking blijkt welke aanvragen er binnen het budgettair kader subsidie kunnen krijgen.

We verwachten dat de hoeveelheid aanvragen en de daaraan gekoppelde subsidiebedragen het beschikbare budget zullen overschrijden. Daarom vragen we de commissie kritisch te werk te gaan bij het toekennen van de scores. Op basis van de scores brengt de commissie een advies uit over de te verdelen subsidie. De commissie kan adviseren een lager bedrag toe te kennen. Dit kan de commissie alleen doen als zij inzichtelijk maakt voor welk deel van de aanvraag het negatieve advies van toepassing is. Een lager bedrag mag niet ten koste gaan van de fair practice-praktijk van de aanvrager.

Creative Coding Utrecht - International Conference on Live Coding © Paulus van Dorsten

5.3 Planning

Planning aanvraagprocedure

2023

juni
- Raadsvoorstel college m.b.t. Cultuurnota 2025-2028

augustus
- Raadscommissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport over Cultuurnota 2025-2028

september
- Raadsvergadering en besluit over Cultuurnota 2025-2028
- Publicatie beleidsregel vierjarige regeling

november
- Speeddates aanvragers

1 december
- Aanvraagloket geopend

2024

31 januari
- 17.00 uur deadline indienen subsidieaanvragen

juni
- Advies en algemene beschouwingen van de Adviescommissie 205-2028

juli
- Collegebesluit Nota Subsidieverdeling
- Verzenden subsidiebeschikkingen (onder voorbehoud van goedkeuring van de Programmabegroting 2025)

november
- Raadsbesluit Programma - begroting 2025

Planning monitoring & verantwoording

2025		2026		2027		2028		2029	
jan t/m jun	jul t/m dec	jan t/m jun	jul t/m dec	jan t/m jun	jul t/m dec	jan t/m jun	jul t/m dec	jan t/m jun	jul t/m dec
		Verantwoording 2025 + kengetallen-format 31 mei		Verantwoording 2026 + kengetallen-format 31 mei		Verantwoording 2027 + kengetallen-format 31 mei		Verantwoording 2028 + kengetallen-format 31 mei	
Voortgangs-formulier 31 mei 2025	Voortgangs-formulier 31 oktober 2025	Voortgangs-formulier 31 mei 2026	Voortgangs-formulier 31 oktober 2026	Voortgangs-formulier 31 mei 2027	Voortgangs-formulier 31 oktober 2028	Voortgangs-formulier 31 mei 2027	Voortgangs-formulier 31 oktober 2028		
	Monitorgesprek september/ oktober 2025		Monitorgesprek september/ oktober 2026		Monitorgesprek september/ oktober 2027		Monitorgesprek september/ oktober 2028		
	Geactualiseerd plan 31 oktober 2025		Geactualiseerd plan 31 oktober 2026		Geactualiseerd plan 31 oktober 2027				

Bijlage I

Overzicht beleidsnota's en regelingen gemeente Utrecht

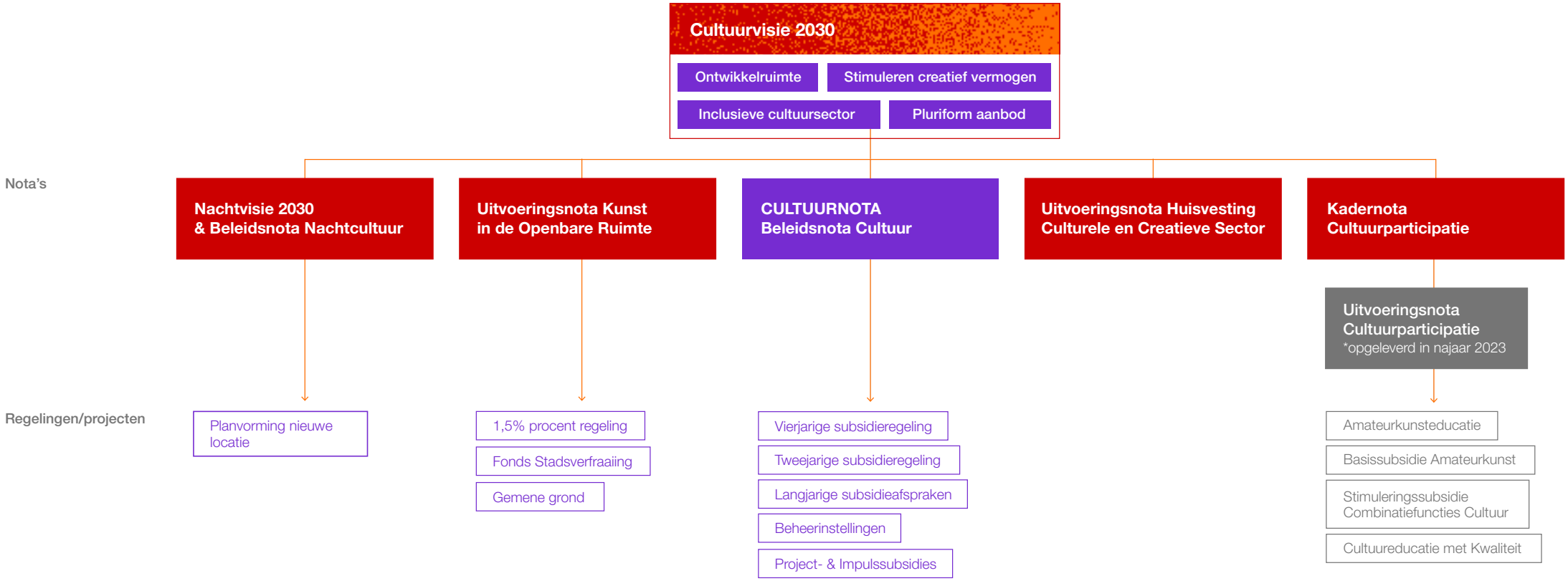

Bijlage II

Investeringsagenda culturele voorzieningen 2020-2025

In de Uitvoeringsnota Huisvesting Culturele en Creatieve Sector hebben we onze doelen voor het realiseren van nieuwe voorzieningen en 80.000m2 werkruimte voor creatieven vastgelegd. We hebben in beeld gebracht welk instrumentarium ons ter beschikking staat en hoe we dit willen gebruiken om de doelstellingen te behalen. Schaarste betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden: wat realiseren we wel en ten koste waarvan?

Op het gebied van culturele voorzieningen en creatieve werkplekken betekent dit dat we tot 2040 werken aan een pluriform aanbod dat past bij de stad en inclusief en toegankelijk is. Hieronder staan de concrete doelen op een rij.

- Het Berlijnplein groeit uit tot de plek waar de toekomst van de stad via co-creatie en cultuur vorm krijgt.
- We op gaan zoek naar een locatie voor een nieuwe culturele voorziening waarin toonaangevende beeldende kunst en een vernieuwende presentatieplek voor theater en dans samenkomen.
- Er komt meer ruimte om op incidentele, nieuwe en verrassende plekken te programmeren: in de openbare ruimte, op scholen, in tijdelijke locaties en leegstaand erfgoed.
- We werken aan versteviging van de keten: van opleidingen, werkruimtes, presentatieplekken voor startende makers tot presentatieplekken met een internationale uitstraling.
- Voor elke inwoner is een culturele wijkvoorziening op loopafstand bereikbaar, bij voorkeur in combinatie met andere maatschappelijke voorzieningen. Actieve cultuurparticipatie staat daar centraal. Dit geeft wijken kleur, sociale cohesie en een eigen identiteit. We geven slim ruimtegebruik concreet handen en voeten en iedereen krijgt de kans het creatieve vermogen aan te spreken en te ontwikkelen. Een wijkcultuurhuis in Merwede en een jongerencultuurhuis in Leidsche Rijn staan al op stapel. Op basis van analyses van groei en aanbod zoeken we op verschillende plekken in de stad naar nieuwe locaties en aantrekkelijke combinaties met andere maatschappelijke voorzieningen.
- Voor makers in de stad moet er voldoende ontwikkelruimte in de stad zijn. Dit betekent dat er de komende jaren 80.000 vierkante meter aan creatieve werkplekken bijkomt. Binnen deze ontwikkelruimte brengen we een differentiatie aan in prijs en uitstraling. Als gemeente investeren we vooral in ruimte voor autonome kunstenaars: beeldend kunstenaars, theatermakers, dansers en muzikanten. We werken aan een nadere regel voor muziekstudio's: een impuls om ruimtes geschikt te kunnen maken voor het maken en opnemen van muziek.

Bijlage III

Leden Adviescommissie 2025-2028

Farid Tabarki (voorzitter)
Suzy Blok
Marijn Cornelis
Dave Damen
Aiman Hassani
Ralf Lambie
Bert Palinckx
Pauline Post
Nico Schaafsma
Angelique Spaninks
Jaap Jan Steensma
Talitha Stijnman
Tim Terpstra
Nathanja van Dijk
Fabian Pikula
Claar Schouwenaar
Ekim Tan
Aafke Romeijn
Anneke Jansen
Ayden Dijkstra
Irfan Er
Frank Kimenai
Shay Raviv
Bernadette Kuiper
Yara Cavalcanti Araujo
Emjay Rechsteiner